

НАЦИОНАЛЕН ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

2021

В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАЛОЖЕНОТО ИЗИСКВАНЕ В РАМКИТЕ НА ТЕМАТИЧНИ ОТКЛЮЧВАЩИ УСЛОВИЯ ЗА СРЕДСТВАТА ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СОЦИАЛЕН ФОНД+ И КОХЕЗИОННИЯ ФОНД ЗА ПРОГРАМЕН ПЕРИОД 2021-2027 Г.

ПО ЦЕЛ 2 „ПО-ЗЕЛЕНА, НИСКОВЪГЛЕРОДНА ЕВРОПА ЧРЕЗ НАСЪРЧАВАНЕ НА ЧИСТ И СПРАВЕДЛИВ ЕНЕРГИЕН ПРЕХОД, ЗЕЛЕНИ И СИНИ ИНВЕСТИЦИИ, КРЪГОВА ИКОНОМИКА, ПРИСПОСОБЯВАНЕ КЪМ ИЗМЕНЕНИЕТО НА КЛИМАТА И ПРЕВЕНЦИЯ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА.“

Използвани съкращения

Водоснабдяване и канализация	ВиК
Директивата за питейна вода	ДПВ
Директивата за пречистване на градски отпадъчни води	ДПГОВ
Европейска комисия	ЕК
Европейски съюз	ЕС
Европейски фонд за регионално развитие	ЕФРР
Еквивалент жители	Е.ж.
Заустванията от пречиствателни станции, разположени във водосборни басейни на чувствителните зони	ЗПС към ВБ на ЧЗ
Изпълнителна Агенция „Околна среда”	ИАОС
Индивидуални и други подходящи системи, по смисъла на член 3 на ДГПОВ	ИДПС
Министерството на околната среда и водите	МОСВ
По-малко чувствителна зона	ПЧЗ
Пречиствателна станция за отпадъчни води	ПСОВ
Регионални здравни инспекции	РЗИ
Регионално прединвестиционно проучване	РПИП
Регионален генерален план	РГП
Санитарно-охранителни зони	СОЗ
Световна здравна организация	СЗО
Чувствителна зона	ЧЗ

Този документ е разработен в периода 2019 – 2020 г. с финансиране от Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ и държавния бюджет.

Съдържание

Доклад

РЕЗЮМЕ.....	i
1. ПОДХОД ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН.....	1
2. ОТПРАВНА ТОЧКА	1
2.1. ПРЕГЛЕД НА ПРИЛОЖИМИТЕ ДИРЕКТИВИ	2
2.2. ОЦЕНКА НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ.....	5
3. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА	18
3.1. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДПГОВ	19
3.2. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДПВ	21
4. ПРИОРИТИЗИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ	22
4.1. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРИОРИТЕЗАЦИЯ.....	24
5. ПЛАНИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕ С ДИРЕКТИВА 91/271ЕИО И ДПВ 98/83/ЕО.....	26
5.1. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ.....	26
5.2. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ	27
5.3. ИЗГОТВЯНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН	32
6. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ	35
6.1. ПОДХОД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ, НЕОБХОДИМИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ	38
6.2. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ	40
Приложение I – Детайли за Приложение 1 и Приложение 2 от ДПГОВ	Error! Bookmark not defined.
Приложение II – Таблицы.....	Error! Bookmark not defined.
Приложение III - Модел за изчисление на инвестиции по ВиК оператори за период 2016-2050 г.	Error! Bookmark not defined.
Приложение IV – Извършени и в процес на изпълнение инвестиции по източници на финансиране за периода 2014-2021 г., лева с ДДС	49

Списък на таблиците:

Таблица 1: Изпълнение на чл. 4 или чл. 5 на ДПГОВ	8
Таблица 2: Изпълнение на ДПГОВ	8
Таблица 3: Необходими инвестиции определени от РПИП и РГП за изпълнение на изискванията на ДПГОВ.....	19
Таблица 4: Критерии за приоритизация	23
Таблица 5: Обобщени резултати от прилагането на критериите за приоритизация	25
Таблица 6: Необходими средства за постигане на съответствие с ДПГОВ и ДПВ (млрд. лв.).....	27
Таблица 7: Инвестиции по ВиК оператори и услуги за период 2016-2030 г.....	30
Таблица 8: Инвестиции по ВиК оператори и услуги за период 2031-2050 г.....	31
Таблица 9: Национален инвестиционен план	34
Таблица 10: Необходими средства за обновяване на публичните активи съобразно тяхната възраст	36
Таблица 11: Необходими инвестиции за обновяване на публичните активи по години, лв.41	

Списък на таблиците в Приложение II:

Таблица П1: Агломерации по административни области и по големина на генерирания товар (е.ж.).....	Error! Bookmark not defined.
Таблица П2: Агломерации с постигнато съответствие по чл. 3 на ДПГОВ	Error! Bookmark not defined.
Таблица П3: Агломерации изпълнили изискванията по чл. 3, чл. 4 и чл. 5 на ДПГОВ ..	Error! Bookmark not defined.
Таблица П4: Агломерации, които следва да изпълнят изискванията на ДПГОВ.....	Error! Bookmark not defined.
Таблица П5: Индикативна финансова рамка за изпълнение на изискванията на ДПГОВ по агломерации	Error! Bookmark not defined.
Таблица П6: Индикативна финансова рамка за постигане на съответствие с ДПВ.	Error! Bookmark not defined.
Таблица П7: Агломерации, които не участват в приоритизирането .	Error! Bookmark not defined.
Таблица П8: Резултатите от прилагането на методиката за приоритизиране на агломерациите.	Error! Bookmark not defined.

РЕЗЮМЕ

В последните години в отрасъл водоснабдяване и канализация в България протичат множество процеси, свързани с формиране и прилагане на политика за развитие на водоснабдителните и канализационните (ВиК) системи и предоставянето на услугите, прилагане на европейските изисквания за опазване на водите и околната среда, въвеждане на устойчиви механизми за планиране и финансиране на необходимите инвестиции, така че да се гарантира дългосрочно надеждното функциониране на отрасъла и предоставянето на качествени ВиК услуги на достъпни за потребителите цени.

Бяха изработени планови и стратегически документи, формулиращи приоритетите за развитие на отрасъла и за изпълнение на инвестиции, като регионални генерални планове за водоснабдяване и канализация с инвестиционни програми към тях и Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България за периода 2014-2023 г. Изведените в тези документи инвестиционни нужди са огромни и надхвърлят възможностите на наличните финансови ресурси. Наред с опитите за разкриване на допълнителни финансови източници и механизми за акумулиране на средства се извежда и нуждата от целесъобразно, приоритетно и ефективно насочване на наличните финансови средства в проекти с регионално значение и висока добавена стойност.

Сред основните приоритети за изпълнение на инвестиции е постигането на съответствие със заложените изисквания в европейските директиви по отношение на качеството на питейните води, отвеждането и пречистването на отпадъчни води, които са поети като ангажимент от страна на България с подписването на Договора за присъединяване на страната към Европейския съюз и в последствие са транспонирани и в националните нормативни документи. В същото време, безвъзмездните средства, които се предоставят по линия на европейската солидарност чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове (ЕСИФ) са основен източник за изпълнение на тези ангажименти. Средствата се формират и разпределят чрез изпълнение на оперативни програми на национално ниво, разделени в програмни периоди. Понастоящем се изпълнява вторият програмен период 2014-2020 г. и протичат преговори във връзка със следващия за периода 2021-2027 г.

С Решение на Министерския съвет № 368 от 25 юни 2019 г. е приет списък с действия, отговорни институции и срокове за изпълнение на хоризонтални и тематични отключващи условия за средствата от Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд+, Кохезионния фонд, Европейския фонд за морско дело и рибарство, Фонд „Убежище

и миграция“, Фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за управление на границите и визите за програмен период 2021–2027 г. В списъка се поставят определени условия по всички политики и специфични цели, изпълнението на които ще осигури финансовия ресурс за следващия програмен период. Въвеждането на хоризонталните и тематични отключващи условия от страна на Европейския съюз цели да се осигурят необходимите предпоставки за ефективното и ефикасно разходване и разпределяне на средствата от ЕСИФ. Условието, което е пряко свързано с развитието на водоснабдяването и канализацията, е наличието на Национален инвестиционен план за необходимите инвестиции за постигане на съответствие с европейските директиви в областта на опазването на водите и поддържане устойчивото функциониране на изградената ВиК инфраструктура в дългосрочен план (Национален инвестиционен план).

В контекста на изложеното беше изготвен настоящият проект на Национален инвестиционен план, който включва:

- Оценка на текущото състояние на прилагането на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ) 91/271/ЕИО и на преработения текст на Директивата за питейната вода (ДПВ) 98/83/ЕО;
- Определянето и планирането на публичните инвестиции, включително индикативна финансова оценка, за постигане на съответствие с европейските/националните изисквания, включително и тези, осигуряващи устойчиво функциониране на изградената ВиК инфраструктура и предоставяне на услугите в бъдеще;
- Оценка на инвестициите, необходими за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване и за отвеждане на отпадъчни води, включително мрежи, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове;
- Посочване на потенциалните източници на публично финансиране, когато са необходими в допълнение към приходите, генерирани от цените на услугите.

При разработването на плана са събрани и анализирани данни от следните източници:

- официалните национални годишни доклади на Министерството на околната среда и водите (МОСВ), изготвени в съответствие с разпоредбите на чл. 15 и 17 от ДПГОВ;
- докладите на Изпълнителна Агенция „Околна среда“ (ИАОС) относно качеството на питейната вода в страната (Доклад на ИАОС за 2017 г.);
- „Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за обособените територии, обслужвани от ВиК операторите – „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас, „ВиК“ ООД, гр. Варна, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин, „ВиК“ ООД, гр. Враца, „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич, „ВиК“ ООД, гр. Кърджали, „ВиК“ ООД, гр. Перник, „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив, „ВиК“

- ООД, гр. Русе, „ВиК“ ООД, гр. Силистра, „ВиК“ ООД, гр. Сливен, „ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора, „ВиК“ ООД, гр. Шумен, „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол;
- „Регионално прединвестиционно проучване за община София“;
 - “Разработване на прединвестиционно проучване, идеен проект и изработване на работен проект за обект “Интегриран воден проект на агломерация гр. Смолян”;
 - регионални генерални планове за следните ВиК оператори: “ВиК” ЕООД, гр. Благоевград, “ВиК - Йовковци” ООД, гр. В. Търново, “ВиК” ООД, гр. Габрово, “Кюстендилска вода” ЕООД, гр. Кюстендил, “ВиК” АД, гр. Ловеч, “ВиК” ООД, гр. Монтана, “ВиК услуги” ЕООД, гр. Пазарджик, “ВиК” ЕООД, гр. Плевен, “Водоснабдяване-Дунав” ЕООД, гр. Разград, “ВиК” ЕООД, гр. София, “ВиК” ООД, гр. Търговище, “ВиК” ЕООД, гр. Хасково, „Инфрастрой” ЕООД – гр. Брацигово, „ВиК“ ЕООД - гр. Батак, „ВиК“ ЕООД - гр. Белово, „ВиК“ ООД – гр. Димитровград, „ВиК” ООД – гр. Исперих, „Меден кладенец” ЕООД - гр. Кубрат, „ВиК – П“ ЕООД - гр. Панагюрище, „ВКС“ ЕООД - гр. Пещера, „ВКТВ“ ЕООД – гр. Ракитово, “Бяла” ЕООД – гр. Севлиево, „ВиК Стамболово“ ЕООД, „ВиК-С“ ЕООД- гр. Стрелча, "ВКТВ" ЕООД – Велинград, „Аспарухов вал“ – гр. Кнежа, „ВиК Кресна“ ЕООД, „ВиК“ ЕООД – гр. Берковица, „ВиК Бебреш“ ЕООД – гр. Ботевград, ВиК“ ЕООД - гр. Петрич, „ВиК Стенето“ ЕООД – гр. Троян, „УВЕКС“ ЕООД – гр. Сандански, “ВиК Паничище” ЕООД, гр. Сапарева баня, “ВиК -Дупница” ЕООД, гр. Дупница.
 - докладите от изготвената оценка на публични ВиК активи за териториите на следните ВиК оператори: „Водоснабдяване и канализация” ЕАД, гр. Бургас, „Водоснабдяване и канализация –Варна” ООД, гр. Варна, „Водоснабдяване и канализация - Видин” ЕООД, гр. Видин, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Враца, „Водоснабдяване и канализация Добрич” АД, гр. Добрич, „В и К” ООД, гр. Кърджали, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Перник, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Пловдив, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Русе, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Силистра, „Водоснабдяване и канализация – Сливен“ ООД, гр. Сливен, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Стара Загора, „Водоснабдяване и канализация - Шумен“ ООД, гр. Шумен, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Ямбол, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Смолян, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Хасково, „Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД гр. Велико Търново, „ВИК“ ООД гр. Габрово, „ВИК“ ООД гр. Димитровград, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД гр. София, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Плевен,

„Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Исперих, „Кюстендилска вода“ ЕООД гр. Кюстендил, „В и К“ АД гр. Ловеч, „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Монтана, „Водоснабдяване - Дунав“ ЕООД гр. Разград, „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Търговище, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград, „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД гр. Пазарджик, „В и К - Свищов“ ЕАД гр. Свищов, „Бяла“ ЕООД гр. Севлиево, „Аспарухов вал“ ЕООД гр. Кнежа, „В и К - Бебреш“ ЕООД гр. Ботевград, „Стамболово“ ЕООД с. Стамболово, „В и К“ ЕООД, гр. Петрич, „В и К - Дупница“ ЕООД гр. Дупница, „В и К -С“ ЕООД гр. Стрелча, „В и К -П“ ЕООД гр. Панагюрище, „Меден кладенец“ ЕООД гр. Кубрат.

През последните години бяха изградени и реконструирани редица обекти на ВиК инфраструктурата за постигане на изискванията на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ) 91/271/ЕИО и на преработения текст на Директивата за питейната вода (ДПВ) 98/83/ЕО*, но въпреки това, все още не са напълно изпълнени задълженията за отвеждане и пречистване на отпадъчни води, както и тези, свързани с питейната вода, поети в Договора за присъединяване към ЕС.

Данните от Доклад за състоянието на канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води и генерираната утайка и изпълнението на изискванията на Директива 91/271/ЕИО (Доклад по чл. 15 от Директивата) показват, че **329 агломерации подлежат на изпълнение на изискванията на Директивата. От тях, България е изпълнила изискванията на ДПГОВ в 107 агломерации, а непостигнали изискванията са 222 .**

По чл. 3^(**) на ДПГОВ изискванията са изпълнени при 149 агломерации. От тези 149 агломерации, 84 са с над 10 000 е.ж. и 65 са с между 2 000 и 10 000 е.ж. Агломерациите с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж., които са изпълнили изискванията по чл. 3 и чл. 4^(**) на ДПГОВ са 51, а тези с над 10 000 е.ж., които са изпълнили изискванията на чл. 3 и чл. 5^(**) на ДПГОВ са 56. **Следователно, 179 агломерации с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. и 43 агломерации с над 10 000 е.ж. предстои да изпълнят изискванията на ДПГОВ.**

* Преработеният текст на директива 98/83/ЕО е приет на 16.12.2020 г. от ЕП, влязъл в сила на 12.01.2021 г.

(**) Чл.3 от ДПГОВ определя срокове за изграждане на канализ. с-ми в агломерациите: 31.12.2000г.-за над 15000 е.ж.; 31.12.2005г.-за тези между 2000 и 5000 е.ж. и т.н.

Чл.4 от ДПГОВ определя срокове за осъществяване на вторично пречистване на отпадъчните води преди заустване: 31.12.2000 г. за заустване от агломерации над 15000 е.ж.; 31.12.2005 г. за заустване от агломерации от 10000 до 15000 е.ж. и т.н.

Чл. 5 от ДПГОВ определя срок за установяване на чувствителните зони до 31.12.1993 г. и актуализирането му.

Големина на агломерацията, е.ж.	Изпълнили изискванията на ДПГОВ	Непостигнали изискванията на ДПГОВ	Общо
Между 2 000 и 10 000 е.ж.	51	179	230
Над 10 000 е.ж.	56	43	99
Общо	107	222	329

Безопасността на питейната вода е от основно значение за общественото здраве и благосъстояние. Директива 98/83/ЕО е основа за здравните стандарти за осигуряване на качествена и безопасна питейна вода. В обхвата на Директивата са всички води предназначени за консумация от човека, с изключение на натуралните минерални води и води, които са лекарствени продукти, чиято уредба е предвидена по друг ред. С разпоредбите на директивата, както и с транспонирането ѝ в българското законодателство, ВиК операторите са длъжни да предприемат всички необходими мерки, за да осигурят предоставяне на населението на безопасна и чиста питейна вода.

България изпълнява до голяма степен изискванията на действащата директива в областта на свързаност на населението с питейна вода. Въпреки това, има редица проблеми за които е необходимо да бъдат взети допълнителни мерки за тяхното преодоляване.

По отношение на качеството на доставяната питейна вода, данните¹ показват съответствие с изискванията в 98.7% от проведените анализи на подлежащите на мониторинг параметри. Въпреки сравнително доброто качество на питейната вода, в последните години в някои административни области на страната се регистрират отклонения по някои здравно значими химични показатели.

Освен отклоненията по показател нитрати в около 309 предимно малки зони на водоснабдяване, преобладаващи в райони с развито земеделие и животновъдство, други отклонения с по-малък териториален обхват са тези по съдържание на хром и естествен уран.

Несъответствия се констатират и по отделни микробиологични параметри (по-чести в по-малки зони на водоснабдяване), като причините обикновено са свързани с неефективен и непостоянен режим на дезинфекция на водата, и/или с амортизирана водоразпределителна мрежа и чести аварии.

Проблеми с **повишени норми на манган** са регистрират в областите Хасково, Габрово, Пловдив, Ямбол, Сливен. Особено остър остава този проблем в зони на водоснабдяване

¹ Данни 2017 г.

Брягово, Николово, Симеоновград в обл. Хасково и е свързан с естествените условия, при които се формират водите.

При органолептичните показатели (най-често мътност, по-рядко - цвят, мирис, вкус), в някои случаи отклоненията са свързани с **наднормени количества на желязо и манган** в подаваната вода, а в други с **липса на пречистване на водата от повърхностни водоизточници** или често аварирани водоснабдителни мрежи на населените места.

По отношение на проведеня здравно-радиационен контрол на питейните води на територията на страната най-често са установени **превишавания на контролното ниво на показателя обща алфа-активност** и в значително по-малък брой проби - на обща бета-активност.

За постигане на пълно съответствие с ДПВ е необходима реконструкция и модернизация на водоснабдителните мрежи, вкл. изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни води, както и прилагане на други съпътстващи мерки и засилен контрол на национално ниво.

На 1 февруари 2018 г. Европейската Комисия представя предложението си за преработен текст на директива на Европейския парламент и на Съвета относно качеството на водите, предназначени за консумация от човека. **На 16.12.2020 г. Европейският парламент прие предложените и коригирани текстове в Директива 98/83/ЕО, която влезе в сила на 12.01.2021 г.** Основните промени са насочени в следните области:

- разширен и актуализиран списък на показателите за оценка на качеството на водата;
- действия за насърчаване на подход, основаващ се на оценка на риска за човешкото здраве от замърсена питейна вода, предотвратяване и смекчаване на риска;
- отстраняване на пречките пред вътрешния пазар, които засягат продуктите в контакт с питейната вода;
- предоставяне на информация на потребителите чрез електронни средства и целенасочено докладване;
- подобряването и насърчаването на достъпа до питейна вода;

Във връзка с тези промени е извършена оценка на ниво ЕС за **очакваните допълнителни разходи от въвеждането на новите изисквания в ДПВ²**. Увеличението на разходите за прилагане на мерките, предвидени в двата предпочитани пакета, се очаква да се увеличи в границите от 5,9 - 7,3 милиарда евро. Източниците на средства за очакваното увеличение

² РАБОТЕН ДОКУМЕНТ НА СЛУЖБИТЕ НА КОМИСИЯТА ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО
<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5846-2018-ADD-2/bg/pdf>

могат да бъдат тарифите на предлаганите услуги, но също и допълнително финансиране от ЕС или националните бюджети. По отношение на достъпността се очаква пакетите от мерки да доведат до леко увеличаване на разходите за ВиК услуги на домакинствата от 0,73 % на 0,75—0,76 % от средния им доход. Сравнено със средните разходи на домакинство за ВиК услуги, които през 2015 г. се изчисляват на 229 евро, се очаква увеличение със 7,90—10,40 евро годишно.

Определяне на индикативната финансова рамка за изпълнението на ДПГОВ и ДПВ

Въз основа на събраната информация е извършен анализ и е определена индикативната финансова рамка за изпълнението на ДПГОВ и ДПВ. Общата необходима сума е в размер на 13,7 млрд. лв., а разпределението между двете директиви е както следва:

При ДПГОВ резултатите показват, че средствата необходими за изпълнение на изискванията на директивата възлизат на **над 6,4 млрд. лв.** Тези средства ще обхванат общо 265 агломерации, от които 64 са над 10 000 е.ж. и 201 са между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. В броя на тези агломерации се включват съответно 21 агломерации над 10 000 е.ж. и 22 агломерации между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж., които в момента на изготвяне на националния инвестиционен план са в съответствие, но с оглед постигане на устойчивост на съществуващата инфраструктура са предвидени суми за бъдеща реконструкция. За изпълнение на изискванията на ДПГОВ, за агломерациите над 10 000 е.ж. са необходими общо 2,1 млрд. лв., а за агломерациите между 2 000 и 10 000 е.ж., са необходими 4,2 млрд. лв.

При ДПВ, общите необходими инвестиции за постигане на съответствие са **на стойност 7,3 млрд. лв.** Тяхното разпределение, в зависимост от големината на населените места, е следното: за населени места с над 10 000 жители – 3,5 млрд. лв; за населени места между 2 000 и 10 000 жители – 1,6 млрд. лв. и за малките населени места с големина от 50 до 2 000 жители – 2,2 млрд. лв.

С оглед на огромната нужда от финансов ресурс и големият брой агломерации, които подлежат на изпълнение на изискванията на Директива 91/271ЕИО, е направена **приоритизация на необходимите инвестиции с хоризонт 2040 г.**, базирана на точкова методология, която дава индикативна приоритетност. По-прецизно приоритизиране следва да бъде извършено при подготовка на бъдещи РПИП, като се спазват общите принципи по

отношение границите на агломерациите, които следва да бъдат определени съгласно методиката, разработена от Световна банка през 2015 година.

Приоритизирането се базира на шест критерии, три от които са насочени към намаляване на въздействието върху околната среда (с тежест 55%), други два са насочени към максимално бързо постигане на съответствие с ДПГОВ (с тежест 40%) и един, даващ предимство на агломерациите, които са в консолидирани територии (с тежест 5%).

Допуснато е, че проекти за които има вече осигурено финансиране, ще бъдат завършени в периода 2020-2023 г., поради което не участват в процеса на приоритизиране³.

Към 2030 г. се предвижда да бъдат изпълнени изискванията на ДПГОВ в още 51 агломерации (18 с големина над 10 000 е.ж. и 33 между 2 000 и 10 000 е.ж.). В това число влизат всички агломерации, които оставят най-голямо въздействие върху околната среда и такива, които могат максимално бързо да изпълнят изискванията на директивата. Инвестициите, необходими за постигане на изискванията на ДПГОВ за тези агломерации възлизат на 1,9 млрд. лв.

Към следващия период до **2035 г.** се предвижда още 61 агломерации да изпълнят изискванията на ДПГОВ. Индикативните инвестиции за тези агломерации възлизат на 1,5 млрд. лв. Генерираният товар във всяка една от тези агломерации е под 10 000 е.ж., като в този обхват, поради демографския срив, с приоритет са агломерациите с от 5 000 до 10 000 е.ж.

Към 2040 г. се предвижда да бъдат изпълнени изискванията на директивата за останалите 107 агломерации, за които индикативните необходими инвестиции възлизат на 2,1 млрд. лв. Това са агломерации, които са с генериран товар между 2 000 и 5 000 е.ж. за всяка от тях.

Важно е да се отбележи, че 35 агломерации, от посочените по-горе 107 агломерации са с генериран товар от 2 000 до 2 500 е.ж. С оглед на демографските прогнози има голяма вероятност генерираният товар на част от тези агломерации да падне под 2 000 е.ж. в сравнително кратък период, което означава, че няма да подлежат на изпълнение на изискванията на директивата.

³ Така наречените "ранни проекти" (общини: Банско, Асеновград, Пловдив, Приморско Тугракан, Елхово, Чирпан, Айтос, Варна, Видин, Враца, Раднево, Тервел, Шумен и Ямбол), както и инвестиционните проекти за всички агломерации, за които има изготвен РПИП и са подготвени формуляри за кандидатстване за европейско финансиране със съответните приложения за агломерациите над 10 000 е.ж. в съответствие с Регламент № 1303/2013 г. и съответните актуални регламенти за прилагане, анекси ще бъдат изпълнени и те ще постигнат съответствие до 2023 г.

Приоритизирането на инвестициите за постигане на съответствие с ДПВ в настоящия план е направено на база брой население, като целта е максимално много хора да имат достъп до вода с добро качество, което да гарантира здравословни условия за живот. За населените места с над 10 000 жители се планира да бъдат в съответствие до края на 2030 г, тези между 2 000 и 10 000 ж. до края на 2035 г. и останалите до края на 2040 г. Важно е да се отбележи, че в съответните РГП и РПИП при приоритизиране на мерките във водоснабдяването се следва регионалния принцип, като са взети предвид факторите недостиг на вода за питейно-битови нужди и влошено качество на питейната вода и са остойностени мерките за тяхното отстраняване.

Наред с приоритизирането на необходимите инвестиции за съответствие с двете директиви е изработен и **индикативен финансов план** по години и източници за тяхното финансиране. Като основни източници на финансиране са посочени средствата по Оперативна програма „Околна среда“, средства на ВиК операторите генерирани от цените на ВиК услугите и други източници.

Предвид ограниченият размер на средствата от ОПОС и други оперативни програми през следващия оперативен период (2 млрд. лв. за период 2020-2030 г.), както и тези, които могат да се генерират от цените на ВиК услугите, като най-значителен се обособява дялът на категорията “Други източници на финансиране“. В тази категория попадат заемни средства, **но най-вероятната опция е държавното финансиране**. Очакваният размер на необходимите средства за разглеждания период е 8,4 млрд. лв.

Планът предвижда средствата от фондовете на Европейския съюз да бъдат насочвани само към тези административни области, в които ВиК услугите чрез публична инфраструктура се предоставят от един ВиК оператор. За изпълнение на проекти за постигане на съответствие с директивите, ВиК операторите могат да бъдат подпомагани от „Български ВиК холдинг“ ЕАД.

В общините, които не са членове на консолидирана асоциация по ВиК, съвпадаща с територията на административната област и ВиК услугите се предоставят само на територията на една община, разходите за постигане на съответствие с директивите ще се поемат от собственика на публичната инфраструктура.

Министерство на регионалното развитие и благоустройството е публикувало за обществено обсъждане проект на Закон за водоснабдяване и канализация, с който се предлага предоставяне на ВиК услугите във всяка административна област в страната да става от един ВиК оператор. Чрез консолидацията, която ще осигури в 28-те административни

области публичната инфраструктура да се стопанисва, поддържа и експлоатира от съответно 28 ВиК оператора, ще се повиши ефективността и ефикасността на инвестициите.

Оценка на необходимите инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура за осигуряване на устойчивост на предоставяните услуги по водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води

Допълнително от националният инвестиционен план за изпълнение на изискванията на Директивата за пречистването на градските отпадъчни води 91/271/ЕИО и на преработения текст на Директивата за качеството на водите 98/83/ЕО, предназначени за консумация от човека, е изготвена и **оценка на необходимите инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води**, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове. Тази оценка, макар и индикативна, дава ясна представа, че текущото състояние на ВиК мрежите и съоръженията в по-голямата си част са в края на своя полезен живот и тяхната реконструкция и подмяна е наложителна. Изчисленията показват, че за да се осъществи такава подмяна и да се осигури устойчивост на предоставяните услуги са необходими средства в размер на **около 20 милиарда лева**. С оглед на ограничените външни източници на финансиране, както и на възможността за използване на ценитена ВиК услугите, предвид ограниченията на социалната поносимост, се обуславя необходимостта и от държавно финансиране.

През 2020 г. е разработен проект на План за възстановяване и устойчивост на Република България. Основната цел на този план е да способства за икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от пандемията COVID-19. Планът е структуриран в 4 стълба, като в стълб 3 „Свързана България“ е включена Програма за изграждане/доизграждане/реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи, включително и пречиствателни станции за отпадъчни води за агломерациите между 2 000 и 10 000 е.ж. Планът за възстановяване и устойчивост е в етап на разработка. Предвижданият в него бюджет не е отразен в Националния инвестиционен план.

В допълнение, в консолидирани ВиК райони, в които е постигнато съответствие за агломерациите с над 10 000 екв. ж., е допустимо при наличие на остатъчен финансов ресурс да бъдат подкрепени инфраструктурни мерки и в агломерации с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. в демаркация с инвестициите по Националния план за възстановяване и устойчивост.

1. ПОДХОД ЗА ИЗГОТВЯНЕ НА НАЦИОНАЛНИЯ ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН

За изготвяне на Националния инвестиционен план бе приложен следният подход, описан в следващите части и илюстриран във фигурата по-долу.

Фигура 1: Подход за изготвяне на Национален инвестиционен план

2. ОТПРАВНА ТОЧКА

За да се определи отправната точка, беше направен преглед на приложимата законодателна рамка и по-конкретно беше направен преглед на приложимите директиви [Директивата за пречистването на градските отпадъчни води (ДПГОВ) 91/271/ЕИО и Директивата за качеството на водите, предназначени за консумация от човека (ДПВ) 98/83/ЕО] и транспонирането им в българското законодателство.

Следваща стъпка бе да се анализира и оцени текущото изпълнение на директивите. За целите на анализа и оценката са използвани официалните национални годишни доклади⁴ на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за 2018 г., изготвени в съответствие с разпоредбите на чл. 15 и чл. 17 от Директива 91/271/ЕИО относно пречистването на отпадъчните води от населените места, както и докладите⁵ на Изпълнителна Агенция „Околна среда“ (ИАОС) относно качеството на питейната вода в страната (основно последен Доклад на ИАОС за 2017 г.) и наличните към момента РПИП.

⁴ Публикувани на: <https://www.moew.government.bg/bg/vodi/opazvane-na-vodite-ot-zamursyavane/kanalizacionni-sistemi/dokladi/>

⁵ Публикувани на: <http://eea.government.bg/bg/soer/2017/water/kachestvo-na-piteynite-vodi>

2.1. ПРЕГЛЕД НА ПРИЛОЖИМИТЕ ДИРЕКТИВИ

Директивата за пречистването на градските отпадъчни води 91/271ЕИО⁶ (ДПГОВ)

Директивата на Съвета от 21 май 1991 година за пречистването на градските отпадъчни води 91/271ЕИО⁷ (ДПГОВ) има за основна цел да защити околната среда в Европейския съюз (ЕС) от неблагоприятни въздействия на градските отпадъчни води. В тази връзка, ДПГОВ определя общи за ЕС правила за събиране, пречистване и отвеждане на отпадъчни води. Директивата обхваща също така отпадъчните води, генерирани от промишлени отрасли (вкл. агро-хранителната промишленост и други).

Съгласно разпоредбите на Директивата, държавите членки от ЕС (в т.ч. и България) имат следните основни задължения:

- да събират и пречистват отпадъчни води в градовете/населените места (агломерациите) с население от най-малко 2 000 еквивалент жители (е.ж.) и да извършват (най-малко) вторично пречистване⁸ на събраните отпадъчни води;
- да използват по-строго (усъвършенствано) пречистване в агломерациите с население над 10 000 е.ж., разположени в определени чувствителни зони⁹, определени съгласно критериите по Приложение II на Директивата;
- да гарантират, че пречиствателните станции се поддържат правилно, за да се осигури достатъчна ефективност и да могат да функционират при всякакви обичайни климатични условия;
- да предприемат мерки за ограничаване на замърсяването на приеманите води от приливни води при бури, при екстремни ситуации като необичайно проливен дъжд и други природни явления;
- да наблюдават ефективността на пречиствателните станции;
- да наблюдават депонирането и повторното използване на отпадъчни утайки.

Подробен анализ на ДПГОВ е представен в Приложение I към настоящия документ.

⁶ Виж Директивата на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:31991L0271&from=BG>

⁷ Виж Директивата на: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:31991L0271&from=BG>

⁸ „Вторично пречистване” е процес, който включва по принцип биологична обработка за постигане на изискванията в Приложение I към ДПГОВ.

⁹ „Чувствителни зони” са естествени води, за които е установено, че са или че могат да станат еутрофни в близко бъдеще, ако не се предприемат защитни мерки, или такива води, за които се изисква по-обстойно пречистване, за да се постигне съответствие с други директиви на ЕС.

Транспониране на ДПГОВ в България

На национално ниво изискванията на ДПГОВ за изграждане на селищни канализационни мрежи и пречистване/третиране на отпадъчните води чрез пречиствателни станции за отпадъчни води е съответно транспонирано (въведено) в националното законодателство през 2006 г. преди присъединяване на държавата към ЕС.

Националните нормативни актове, чрез които се въвеждат разпоредбите на Директивата и които задължават България (чрез съответните национални органи/власти) да изгражда канализационни мрежи и пречиствателни станции за отпадъчни води са:

- Закон за водите (Глава 8 и други разпоредби);
- Наредба № 2 от 8 юни 2011 г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (Наредба № 2).
- Наредба № 7/14.11.2000 г. за условията и реда за заустване на производствени отпадъчни води в канализационните системи на населените места (Наредба № 7);
- Наредба № 6 от 9 ноември 2000 г. за емисионни норми за допустимото съдържание на вредни и опасни вещества в отпадъчните води, зауствани във водни обекти (Наредба № 6);

Съгласно параграфи 4–8 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредба № 6 националните нормативни сроковете за постигане на съответствие с ДПГОВ са следните:

- за изграждане на канализационни мрежи на агломерациите (по чл. 10, ал. 1): за агломерации с над 10 000 е.ж. - до 31.12.2010 г.; за агломерации с е.ж. между 2000 и 10 000 - до 2014 г.;
- за вторично или еквивалентно на него пречистване на отпадъчните води (по чл. 11, ал. 1): за всички зауствания от агломерации с над 10 000 е.ж. - до 31.12.2010 г.; за зауствания от агломерации между 2000 и 10 000 е.ж. - до 31.12.2014 г.;
- за въвеждане на по-строго/допълнително третиране на отпадъчните води от агломерации с над 10 000 е.ж., които постъпват в канализационните мрежи, преди заустването им в чувствителни зони (чл. 12, ал. 4) - 31.12.2010 г. /Заб.: при нови зони, определени като чувствителни при актуализацията на списъка - в срок от 7 години/;
- за отпадъчните води от агломерации под 2000 е.ж., които постъпват в канализационните мрежи - до 31.12.2014 г.

Директивата за качеството на водите, предназначени за консумация от човека (ДПВ) 98/83/ЕО

С Директива 98/83/ЕО (ДПВ) се постановяват здравни стандарти за качество за осигуряване на безопасна питейна вода. Тя цели защита на човешкото здраве, чрез определяне на изисквания за здравословност и чистота, на които трябва да отговаря питейната вода, която се доставя до потребителите и определя съществените стандарти за качество на водите, предназначени за консумация от човека. Директивата се прилага за всички води, предназначени за консумация от човека, с изключение на натуралните минерални води и води, които са лекарствени продукти, чиято уредба е предвидена по друг ред.

Съгласно разпоредбите на директивата ВиК операторите са длъжни да предприемат всички необходими мерки, за да осигурят снабдяването на населението с безопасна и чиста питейна вода.

Питейната вода трябва да отговаря на стойностите на показателите, определени в Приложение №1, таблици А, Б, В и Г. Стойностите на показателите от Приложение № 1, таблици В и Г, служат за целите на постоянния и периодичен мониторинг и за изпълнение на задълженията по чл. 10.

Транспониране на Директива 98/83/ЕО в България:

Изискванията на Директива 98/83/ЕО са съответно транспонирани (въведени) в националното законодателство основно чрез следните национални нормативни актове:

- Закон за водите;
- Закон за здравето;
- Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги;
- Закона за опазване на околната среда;
- Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели;
- Наредба № 3 за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

- През 2018 г. по отношение на Наредба № 9 от 16 март 2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели се осъществиха допълнителни промени в областта на контрола на качеството на питейните води. Съгласно основните промени, водоснабдителните организации (ВиК операторите) следва да провеждат или възлагат извършването на мониторинг, разработват програми за мониторинг на питейните води, които съгласуват с регионалната здравна инспекция (РЗИ). Органите на РЗИ проверяват чрез контролен мониторинг съответствието на подаваната към потребителите питейна вода. Тези промени са в съответствие с последните положения в Директива 98/83/ЕО и следва да подпомагат нейното прилагане на национално ниво.

2.2. ОЦЕНКА НА ТЕКУЩОТО ИЗПЪЛНЕНИЕ

Изпълнение на изискванията на ДПГОВ

Изискванията на ДПГОВ (за канализационна свързаност и нива на пречистване) се прилагат основно за агломерации с повече от 2 000 е.ж., като агломерациите с над 10 000 е.ж. са определени като приоритетни. В тази връзка, броят „еквивалент жители” за всяка една агломерация в страната е водещ критерий за необходимостта от постигане на съответствие с ДПГОВ. Методиката за определяне на агломерациите е същата като приложената в РПИП и е изготвена от Световна банка през 2015 година.

С оглед на изтичането на описаните по-горе срокове (национални и на ЕС) за постигане на съответствие на България с ДПГОВ и установено неизпълнение на поетите ангажименти, през юли 2017 г. ЕК изпрати до България официално предупредително писмо¹⁰ за започване на наказателна процедура за констатирани пропуски в прилагането на изискванията на ДПГОВ. Според ЕК България не е осигурила необходимото качество на пречистване в 96 градски агломерации (по данни към 2014 г.).

Следва да се отбележи, че България положи съществени усилия да увеличи броя на агломерациите изпълнили изискванията на ДПГОВ.

В предходния програмен период (2007-2013) по данни на МОСВ успешно са изпълнени 221 проекта в сектор „Води“ с усвоена безвъзмездна финансова помощ в размер на над 2,4 млрд. лв.

¹⁰Съобщение на МОСВ на: <https://www.moew.government.bg/bg/prechistvaneto-na-otpaduchnite-vodi-e-prioritet-na-mosv/>

Изградени/реконструирани са 50 пречиствателни станции за отпадъчни води (ПСОВ), които обслужват над 889 594 еквивалент жители.

Понастоящем, една от основните мерки в тази връзка е отделилния бюджет от над 2,3 млрд. лв. от Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020, насочен към изграждане на ВиК инфраструктура в агломерации с над 10 000 е.ж.

Въпреки това, при липса на съществен напредък на национално ниво, ЕК може да предяви иск пред Съда на ЕС срещу България поради неизпълнение на задължението на страната да гарантира, че съответните агломерации разполагат с подходящи системи за събиране и пречистване на градските отпадъчни води, както се изисква съгласно правото на ЕС (Директива 91/271/ЕИО на Съвета).

За да се ограничи този риск, България следва да положи системни усилия за решаването на констатираните в писмото на ЕК проблеми.

Към момента на изготвяне на този доклад за България все още не е налице пълно изпълнение на изискванията на ДПГОВ, независимо че е постигнат отчетлив напредък спрямо данните за 2014 г. Актуална информация за хода и напредъка по изграждане на канализационна мрежа и за осигуряване на пречистване на отпадъчните води в съответствие с ДПГОВ на национално ниво се публикува годишно на интернет страницата¹¹ на МОСВ. Именно официалните национални годишни доклади¹² на Министерството на околната среда и водите (МОСВ) за 2018 г., изготвени в съответствие с разпоредбите на чл. 15 и 17 от Директива 91/271/ЕИО относно пречистването на отпадъчните води от населените места е в основата на настоящото изследване на текущото състояние на прилагането на ДПГОВ в страната и изложените по-долу констатации, като част от тях са ревизирани въз основа на наличните РПИП.

Към настоящия момент се наблюдава промяна (намаляване) на броя на агломерациите в страната, подлежащи на съответствие на ДПГОВ. От общо 355 съществуващи до тогава агломерации са изключени 27 агломерации (поради намаляване под 2 000 е.ж. или консолидиране към друга агломерация). От друга страна, при разработването на РПИП за Перник, агломерация Драгичево е отделена от агломерация Перник. В резултат, към момента агломерации в страната, които следва да са в съответствие с изискванията на ДПГОВ са 329.

¹¹ Виж Годишни доклади по ДПГОВ на МОСВ (2018) на: <https://www.moew.government.bg/bg/vodi/opazvane-na-vodite-ot-zamursyavane/kanalizacionni-sistemi/dokladi/>

¹² Публикувани на: <https://www.moew.government.bg/bg/vodi/opazvane-na-vodite-ot-zamursyavane/kanalizacionni-sistemi/dokladi/>

Агломерациите, които са с над 10 000 е.ж. са общо 99, а тези под 10 000 е.ж. са 230.

Пълният списък на агломерациите, подлежащи на постигане на съответствие по административни области и по големина на генерирания товар (е.ж.) е представен в *Таблица III* в Приложение II – Таблици.

Изпълнение на изискванията на чл. 3 на ДПГОВ

Чл. 3 на ДПГОВ гласи, че всички агломерации над 2 000 е.ж. следва да имат канализационни системи за градски отпадъчни води. Когато инсталирането на канализационна система не е оправдано било защото не е в интерес на околната среда, било поради прекомерно високата ѝ стойност, може да се използват индивидуални или други подходящи системи, осигуряващи еднакво равнище на опазване на околната среда.

В тази връзка, анализирайки данните от Доклад за състоянието на канализационните мрежи и пречиствателните станции за отпадъчни води и генерираната утайка, и съответствието с изискванията на Директива 91/271/ЕИО (Доклад по чл. 15 от Директивата), може да се заключи, че от общо 329 агломерации подлежащи на съответствие, България е изпълнила изискванията на чл. 3 на ДПГОВ при 149 агломерации. От тези 149 агломерации, 84 са с над 10 000 е.ж. и 65 са с между 2 000 и 10 000 е.ж.

Списък на агломерациите, които са изпълнили изискванията на чл. 3 на ДПГОВ са представени в *Таблица II2* в Приложение II – Таблици.

Изпълнение на изискванията на чл. 4 или чл. 5 на ДПГОВ

Изискванията на Директивата (чл. 4, ал. 1) за агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж., гласи, че събраните отпадъчни води следва да се пречистват най-малко с вторично пречистване. Свързани с ПСОВ агломерации, които отговарят на изискванията на чл. 4, ал. 1 на ДПГОВ са 62. При 2 агломерации са изградени ПСОВ, които не отговарят на изискването за вторично пречистване. При останалите 166 агломерации липсва пречистване, което да отговаря на чл. 4, ал. 1 на ДПГОВ (липсва изградена ПСОВ).

По отношение на агломерациите над 10 000 е.ж., разположени в определени чувствителни зони, за които изискването е да използват по-строго (усъвършенствано) пречистване (чл. 5, ал. 2 от ДПГОВ), съответствие е налице при 62 агломерации. При 20 агломерации има пречистване, което обаче не отговаря на изискванията на чл. 5, ал. 2 от

ДПГОВ, а 10 агломерации не отговарят на изискванията, поради липса на изградена ПСОВ.

Таблицата по-долу обобщава данните за изпълнение на чл. 4 или чл. 5 от ДПГОВ.

Таблица 1: Изпълнение на чл. 4 или чл. 5 от ДПГОВ

	Между 2 000 и 10 000 е.ж.	Над 10 000 е.ж.	Общо
Бр. агломерации изпълнили изискванията на чл. 4 или чл. 5 от ДПГОВ	62	62	124
Бр. агломерации с ПСОВ, но не изпълнили изискванията на чл. 4 или чл. 5 от ДПГОВ	2	20	22
Бр. агломерации не изпълнили изискванията на чл. 4 или чл. 5 от ДПГОВ поради липса на ПСОВ	166	10	176

Изпълнение на изискванията на ДПГОВ

Агломерациите с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж., които са изпълнили изискванията по чл. 3 и чл. 4 от ДПГОВ са 51, а тези с над 10 000 е.ж., които са изпълнили изискванията на чл. 3 и чл. 5 от ДПГОВ са 56. Следователно, 179 агломерации с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. и 43 агломерации с над 10 000 е.ж. предстои да изпълнят изискванията на ДПГОВ.

Таблица 2: Изпълнение на ДПГОВ

Големина на агломерацията, е.ж.	Изпълнили изискванията на ДПГОВ	Непостигнали изискванията на ДПГОВ	Общо
Между 2 000 и 10 000 е.ж.	51	179	230
Над 10 000 е.ж.	56	43	99
Общо	107	222	329

Агломерациите, които са изпълнили изискванията за съответствие с ДПГОВ към 2018 г. са представени в *Таблица ПЗ* в Приложение II – Таблици. Агломерациите, които не са изпълнили изискванията към същата година са представени в *Таблица П4* в Приложение II – Таблици.

Постигане изпълнение на ДПВ

България изпълнява до голяма степен изискванията на действащата Директива в областта на свързаност на населението с питейна вода. Независимо от това се констатира отклонения (в различна степен и честота) при необходимото качество на доставяната питейна вода съгласно изискванията на ДПВ. За постигане на пълно съответствие е необходима реконструкция и модернизация на водоснабдителните системи, вкл. изграждане на нови станции за пречистване и обеззаразяване на питейни

води, както и прилагане на други съпътстващи мерки и засилен контрол на национално ниво.

Посредством групови селищни водоснабдителни системи е осигурен достъп до питейна вода на 99,4% от населението на страната (2017 г.). По този показател България е в благоприятно положение спрямо някои други европейски страни.

България се отличава с относително значими пресни водни ресурси в сравнение с други европейски страни. През 2017 г. пресните водни ресурси на България се оценяват на 82 095 млн. м³ или с 18,5% по-малко спрямо средно многогодишния обем (100 782,00 млн. м³, 1981-2017 г.). Спадът се дължи на по-малкия външен приток от р. Дунав, който формира 83,9% от възобновимите пресни ресурси на страната. Също така спад се отчита и при вътрешния отток. През 2017 г. 3,0% от населението на страната е било на режим на водоснабдяване, поради недостиг на вода при 2,1% през 2016 г. Преобладаващата част от населението на режимно водоснабдяване през 2017 г. е била на сезонен режим (до 180 дни) и представлява 2,8%.

Следва да се отбележи, че през 2019 и 2020 г. населените места с режим на водоснабдяване, поради недостиг на вода, причинено от засушаване, бележи значително увеличение. През годината на режим на водоснабдяване са населени места в шест области в страната: Перник, Ловеч, Плевен, Севлиево, Омуртаг, както и в населени места в Габровско, Асеновградско и Търговишко. Основните причини са намалелите нива на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване, поради дълго продължилата суша.

От основно значение за общественото здраве и качеството на живот на населението е осигуряването на непрекъснато водоснабдяване с безопасна и съответстваща на нормативните изисквания питейна вода. Министерство на здравеопазването, чрез регионалните здравни инспекции, провежда контролен мониторинг на качеството на питейните води в обособените в страната около 2 600 зони на водоснабдяване. Данните за 2017 г. показват съответствие с изискванията в 98,7% от проведените анализи по мониторираните параметри.

Като цяло качеството на питейната вода за страната е сравнително добро и се запазва на равнището от последните години.

Въпреки това, в редица административни области на страната с години продължават да се регистрират отклонения по някои здравно значими химични показатели, с което питейната вода може да стане значим фактор със съществен негативен принос към населението, ако не се спазват указанията на здравните власти.

Съгласно данните за питейните води, изготвени от Министерство на здравеопазването и публикувани в Националния доклад за състоянието на околната среда в Република България през 2017 г. най-широко разпространени остават отклоненията по показател нитрати в около 309 предимно малки зони на водоснабдяване, преобладаващи в райони с развито земеделие и животновъдство. Давността на проблема е от десетилетия, като най-засегнати са водоснабдителни зони в областите В. Търново, Бургас, Ямбол, Плевен, Шумен, Хасково, Варна, Ст. Загора, Ловеч, Разград, Добрич, Русе, Търговище, Пловдив, Пазарджик, Враца и Сливен.

С по-малък териториален обхват са устойчивите отклонения по:

- хром - в установен брой предимно малки зони в областите Враца, Плевен и Монтана. Дължат се на естествено обусловено по-високо естествено съдържание на хром във водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и отсъствие на коригиращи мерки.
- естествен уран е установен в ограничен брой зони в области Хасково, Пловдив, Благоевград, Перник, Сливен и се дължи преди всичко на повишено съдържание на уран от естествено или антропогенно обусловени причини (в близост до бивши уранодобивни обекти).

Установените несъответствия по отделни микробиологични параметри са сравнително по-чести в по-малки зони на водоснабдяване – индикация за недобра водоснабдителна практика, респ. неефективен и непостоянен режим на дезинфекция на водата, и/или за амортизирана водоразпределителна мрежа и чести аварии.

Несъответствия с изискванията за качество на питейните води продължават да се установяват и по показатели от групата на индикаторните, които не водят до създаване на пряк здравен риск, но са показател за проблеми във водоснабдителните системи и обработката на водата, могат да влошат органолептичните качества на водата и да доведат до индиректен здравен риск, например при ползване на вода от нерегламентирани водоизточници за питейно-битово водоснабдяване. Такива отклонения се констатират по показателите:

- манган - в редица зони, предимно в областите Хасково, Габрово, Пловдив, Ямбол, Сливен. Особено остър остава този проблем в зони на водоснабдяване Брягово, Николово, Симеоновград в обл. Хасково и е свързан с естествените условия, при които се формират водите.

- желязо - най-често в зони, в които се установяват и несъответствията по манган, като област Хасково или единични проби във водоснабдителни зони (предимно малки) в ред други области, като Стара Загора, Габрово, София-град, Пловдив и др.
- органолептични показатели (най-често мътност, по-рядко - цвят, мирис, вкус). В някои случаи отклоненията са свързани с наднормени количества на желязо и манган в подаваната вода, а в други с липса на пречистване на водата от повърхностни водоизточници или често аварийращи водоснабдителни системи на населените места.

По отношение на проведения здравно-радиационен контрол на питейни води на територията на страната най-често са установени превишавания на контролното ниво на показателя обща алфа-активност и в значително по-малък брой проби - на обща бета-активност. В случаите на надвишени контролни нива по тези показатели са проведени допълнителни анализи за определяне съдържанието на конкретни радионуклиди, на база на които е оценено съответствието по имащия здравно значение показател „индикативна доза“ от поглъщане на радионуклиди с питейна вода.

При констатиране на отклонения в качеството на питейната вода, създаващи риск за здравето на населението, регионалните здравни инспекции предприемат всички административно-наказателни мерки спрямо съответните водоснабдителни дружества с цел предприемане от тяхна страна на адекватни действия и бързо възстановяване качествата на питейната вода.

Най-често установявани причини за констатираните отклонения са:

- неефективна и непостоянна дезинфекция на водата поради липса на подходяща апаратура за правилно и непрекъснато дозиране на дезинфектантите;
- старата и амортизирана водопреносна и водопроводна мрежа на населените места;
- лошото състояние на вътрешните водопроводни инсталации в жилищните и административните сгради, за чието стопанисване са отговорни техните собственици, което е причина за наличие на отклонения и влошена органолептика на питейната вода;
- липса на пречиствателни станции и съоръжения за пречистване на питейни води;
- остаряла, амортизирана и често аварийраща водопроводна мрежа в населените места, в по-голямата си част изградена и въведена в експлоатация през 60-те и 70-те години на миналия век, включваща все още етернитови (азбестоциментови) водопроводи;

- липса на санитарно-охранителни зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване или неспазване на режима на ограничения и забрани в тях;
- неправилно използване на азотни минерални торове в разрез с добрите земеделски практики, неспазване на изискванията по отношение събирането, съхраняването и обезвреждането на торовия отпадък в животновъдството, липса на канализация и съоръжения за пречистване на битовите отпадъчни води в по-малките населени места;
- наличие на водоизточници за питейно-битово водоснабдяване с природно обусловено наднормено съдържание на някои елементи, като манган, флуор, арсен, уран и други елементи без съответно пречистване на водата;
- грешки поради ниска квалификация или недобросъвестно изпълнение на служебните задължения на служители на ВиК операторите;
- въвеждане макар и временно на режимно водоснабдяване особено през лятото и есента в предимно малки населени места в страната.

Основните мерки, които следва да се предприемат за решаване на проблемите с качеството на питейните води, най-често са комплексни, свързани с необходимост от:

- търсене и разкриване на нови водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, създаване на връзки между зони на водоснабдяване, където е необходимо, с оглед недопускане отклонения в качеството на водата, подавана за питейно-битови цели;
- реконструкция и модернизация на водоснабдителните системи на населените места, изграждане на нови станции за пречистване на питейни води и осигуряване на съвременни технически средства за дезинфекция на водата и контрол на процеса;
- актуализиране на санитарно-охранителните зони около водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и засилен контрол върху спазването на забраните и ограниченията в тях от страна на водоснабдителните дружества и контролните органи;
- подобряване на контрола върху спазване правилата на добрата земеделска практика и други мерки, с цел недопускане замърсяването на водите с нитрати от земеделски дейности; реализиране на програми за обучение на фермерите - важна предпоставка за недопускане замърсяването на питейните води с нитрати и пестициди. Въвеждане

на задължителен характер на правилата за добра земеделска практика във вододайните зони;

- реализиране на програми за повишаване на квалификацията на служители на ВиК операторите, отговорни за осигуряване подаването на безопасна питейна вода в по-малките населени места;
- реализиране на програми за подпомагане на домакинствата и обекти с обществено предназначение, като детски, учебни и лечебни заведения за подмяна на остарялата сградна водопроводна инсталация.

По отношение на качеството на подземните води, основните превишения на стандарта са открити в плитки подземни води, които са по-уязвими на замърсяване. От общо 156 подземни водни тела в 66 поне един пункт показва превишение на поне един от горезиброените показатели (като в 8 от тях превишенията са само на калций и/или магнезий и обща твърдост).

В повечето подземни водни тела (ПВТ) замърсяванията са установени в един или в част от мониторинговите пунктове – например в отделни пунктове на три от крайдунавските низини са установени манган и общо желязо над стандарта (съответно за манган СК 0.05 mg/l и за общо желязо - СК 0,2 mg/l), в отделни пунктове са установени и превишения на магнезий (СК 80 mg/l) и фосфати (СК 0,5 mg/l).

2.3. Отражение на новите промени в Директива 98/83/ЕО (Директивата за питейната вода)

През 2018 г. ЕК обяви законодателно предложение за промяна на Директива 98/83/ЕО с основна цел подобряване на качеството на питейната вода в ЕС и увеличаване на достъпа до информация за сектора на обществеността.

Обществените консултации на ЕК проведени във връзка с подготвяното изменение и препоръките на Сметната Палата на Съюза към 2018 г. идентифицират следните основни слабости в областта на питейната вода в ЕС:

- използване на стари/неактуални стандарти за качество/безопасност на питейната вода;
- прилагане на стари/неактуални методи за осигуряване и измерване на качеството/безопасността на питейната вода;

- неясни разпоредби/изисквания за допустимите материали в досег с питейните води, създаващи вътрешно-пазарни бариери във водния сектор в ЕС;
- липса на прозрачност и право на достъп до актуална секторна информация за крайните потребители, вкл. твърде усложнено (неразбираемо за потребителите) отчитане/докладване във ВиК отрасъла;
- около 2 млн. граждани на ЕС все още нямат ефективен достъп до безопасна питейна вода от водоснабдителна мрежа (според данните на секторни НПО в държавите членки).

Изменението на Директивата за питейната вода е със следните ключови елементи:

- Актуализиране на съществуващите стандарти за безопасност/качество на питейната вода в ЕС (приети през 1998 г.) в съответствие с последните препоръки в областта на Световната Здравна Организация (СЗО), за да се гарантира, че питейната вода в ЕС ще остане достатъчно безопасна и през следващите десетилетия;
- Възлагане на съответните национални контролни органи по питейната вода допълнителни правомощия за по-ефективно справяне с рисковете, съпътстващи водоснабдяването, в т.ч. за установяване и санкциониране на замърсителите;
- Оправомощаване на потребителите на вода да контролират качеството на питейната вода чрез повишаване на прозрачността във ВиК отрасъла, вкл. чрез гарантиране на свободен достъп до повече информация и конкретни данни за ефективността и ефикасността на ВиК операторите в ЕС;
- Поставяне на прехода към кръгова икономика в ЕС като принцип на развитието на водния сектор напред. Насърчават се държавите членки да управляват питейната вода като ресурс по по-ефективен и устойчив начин, като се намалят значително използваната енергия и излишните загуби на вода. Предвижда се също да се ограничава използването на бутилки с питейна вода като се увеличава доверието и насърчава използването на питейната вода доставяна от водоснабдителната мрежа и подобрява достъпа до водоснабдителната мрежа на населението.
- Въвеждат се в сектора основните принципи, залегнали в Европейската рамка на социалните права и се възлагат изрични задължения на държавите членки да подобрят и гарантират достъпа до безопасна питейна вода за всички групи от населението, в т.ч. като се фокусират на уязвимите и маргинализирани групи на обществото (достъп до питейна вода като човешко право в ЕС).

Конкретните изменения в Директива 98/83/ЕО включват:

- Разширен и актуализиран Списък с параметри за качество/безопасност на питейната вода (съответстващ на последните препоръки на СЗО в областта);
- Прилагане на риск-базиран подход от държавите при идентифициране и справяне със замърсителите на водата;
- Премахване на идентифицираните вътрешни пазарни бариери относно материали/продукти в контакт с питейна вода (унифициране и стандартизиране на изискванията за такива материали/продукти);
- Осигуряване на достъп до „SMART” информация за сектора за потребителите (позволяваща собствен/независим мониторинг и анализ) и по-фокусирани задължения за докладване/отчет в сектора;
- Мерки за подобряване и насърчаване на достъпа до питейна вода на населението.

Според оценката на ЕК към момента годишните разходи в областта на питейната вода в ЕС възлизат общо на 46,3 милиарда евро (с тенденция да нарастват до 47,9 милиарда евро към 2050 г.). Според изчисленията на ЕК промените в Директивата за питейната вода ще доведат до допълнителни разходи за постигане на съответствие в сектора с между 5,9 и 7,3 милиарда евро (или допълнителни разходи между 12.74% и 15.77% от сегашните годишни разходи в сектора). Тези допълнителни разходи неизбежно ще бъдат понесени от крайните потребители на секторните оператори, като това може да бъде частично смекчено при използване на финансиране на подобренията от фондовете на ЕС и прилагане на национални подпомагащи политики и програми. По отношение на социалната поносимост на цената, промените се очаква да повишат годишните разходи на домакинство за ВиК услуги с между 0.73 % - 0.75 %/0.76 % от средния доход на домакинство в държавите членки. Същевременно се счита, че ограничаването на използването на бутилирана питейна вода ще доведе до по-съществено намаляване на разходите на домакинствата за вода. Допълнително се предвижда възможност за генериране на нови работни места в сектора в ЕС и свързаните с него индустрии (с между 17 000 и 26 000) за вариантите с над минимални нормативни промени на Директивата за питейната вода.

Отражение на промените на Директивата за питейната вода върху ВиК сектора в България

Отражението на промените на Директивата за питейната вода върху ВиК сектора в България на този етап не може да се оцени еднозначно.

Въпреки това може да се предположи, че завишените изисквания/стандарты относно качеството на питейната вода в ЕС (чрез разширен Списък с параметри за качество/безопасност на питейната вода съответстващ на последните препоръки на СЗО в областта - в Приложения I на Директивата), неизменно ще доведат до по-високи нива на несъответствие с Директивата за България (предвид и сега констатираните от ИАОС отклонения в качеството на места в страната). Постигането на съответствие ще изисква допълнителни инвестиции в пречистване от страна на ВиК операторите (според оценки на ЕК - допълнителни разходи между 12.74% и 15.77% от сегашните годишни разходи в сектора). Независимо от това, залагането и изпълнението на новите по-високи стандарти за качество на питейната вода в сектора би имало значителни положителни ефекти за обществото, в.т.ч. може да се насърчи неговото развитие и модернизиране, да се повиши удовлетворението на потребителите и подобри здравето на населението в страната.

На следващо място, премахването на съществуващите вътрешни пазарни бариери между държавите членки относно материали/продукти в контакт с питейна вода (чрез унифициране и стандартизиране на изкисванията за такива материали/продукти) е мярка, която следва да се отрази положително на конкуренцията в сектора на доставките за ВиК операторите. Това би следвало да се отрази положително като се намалят разходите за изграждане/обновяване на водоснабдителната мрежа и инсталации на операторите. За да доведат до реална конкуренция в сектора, е ключово стандартите да съответстват на възможностите на по-голямата част от индустрията, произвеждаща такива материали/продукти в ЕС (вкл. в страната и региона). Ако това се постигне ще се генерира необходимата конкуренция по отношение на качество/цена на пазара на такива материали/продукти. Само при тази ситуация общите стандарти в ЕС биха довели до осезаеми положителни ефекти и за ВиК операторите и техните потребители.

Осигуряване на достъп до „SMART” информация за ВиК сектора за потребителите (позволяваща собствен/независим мониторинг и анализ) и по-фокусирани задължения за докладване/отчет в сектора от своя страна ще насърчи гражданския/обществения контрол върху сектора и ще спомогне за по-доброто му управление и контрол. Към момента нивото на прозрачност на ВиК сектора в България и в частност на дейността на

ВиК операторите (повечето притежавани/контролирани от държавата) остава на ниски нива. Това пречатства ефективния обществен контрол и ограничаването на съществуващи от години неефективности или недобро управление/загуби по места. От гледна точка на обществото и потребителите такава промяна е дългоочаквана и положителна. Същевременно, за ВиК операторите, държавните органи в сектора и секторния регулатор това ще доведе до повече задължения за отчет и осигуряване на прозрачност, т.е. ще изисква допълнителен административен ресурс. Общественият контрол може да подпомогне контролната и регулаторната функция на държавата, само ако органите имат достатъчно капацитет да осигурят навременна и адекватна реакция/решение по постъпилите сигнали от потребителите.

Мерките за подобряване и насърчаване на достъпа до питейна вода на населението (особено с фокус на уязвимите обществени групи) също са свързани със значителни финансови инвестиции за ВиК операторите. Допълнителен трудно решим проблем в тази връзка представлява и липсата на законно изградени жилища при част от тези уязвими (малцинствени/неинтегрирани) групи в страната, което пречатства законното им свързване с мрежата на ВиК операторите. Постигане на съответствие с тези нови изисквания на Директивата ще налага съществени законодателни изменения и в този аспект. Твърде е вероятно да не бъде постигнато цялостно изпълнение на тези изисквания на Директивата в някои такива райони с уязвими обществени групи в страната.

С оглед на горното, може да се обобщи, че промените на Директивата за питейната вода биха довели основно до:

- нарастване на необходимостта от разходи за инвестиции за ВиК операторите (за пречистване на питейната вода съгласно новите по-високи стандарти; за изграждане на ВиК мрежа, вкл. в райони с уязвими обществени групи);
- частично намаляване на разходите за доставки на ВиК операторите (чрез стимулиране на конкуренцията в ЕС вследствие на премахването на съществуващите вътрешни пазарни бариери относно материали/продукти в контакт с питейна вода - чрез унифициране и стандартизиране на изискванията за такива материали/продукти);
- повишена прозрачност и обществен/граждански контрол върху ВиК операторите (чрез осигуряване на достъп до „SMART” информация за сектора за

потребителите (позволяваща собствен/независим мониторинг и анализ) и по-фокусирани задължения за докладване/отчет към секторния регулатор).

Предвид горното, може да се заключи, че измененията на Директивата биха се отразили в дългосрочен план положително на сектора. Независимо от това, текущите нива на несъответствие в тази област за България биха се увеличили в първите години след приемането на новата уредба. От планирането и изпълнението на подходящи мерки в сектора, вкл. от навременно осигуряване на необходимия допълнителен финансов ресурс за нужните инвестиции, ще зависи основно постигането на необходимото съответствие с новите изисквания в областта на питейната вода в ЕС.

3. ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА

Определянето на индикативната финансова рамка изискваща се за изпълнение на директивите ДПГОВ 91/271/ЕИО и ДПВ 98/83/ЕО бе извършено чрез преглед и анализ на следните инвестиционни документи:

- „Регионални прединвестиционни проучвания (РПИП) за обособените територии, обслужвани от ВиК операторите – „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас, „ВиК“ ООД, гр. Варна, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин, „ВиК“ ООД, гр. Враца, „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич, „ВиК“ ООД, гр. Кърджали, „ВиК“ ООД, гр. Перник, „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив, „ВиК“ ООД, гр. Русе, „ВиК“ ООД, гр. Силистра, „ВиК“ ООД, гр. Сливен, „ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора, „ВиК“ ООД, гр. Шумен, „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол“;
- „Регионално прединвестиционно проучване (РПИП) за територията на Столична община“;
- “Разработване на прединвестиционно проучване, идеен проект и изработване на работен проект за обект “Регионален интегриран проект за водоснабдяване и канализация на обособената територия на „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян”;
- Регионални генерални планове за следните ВиК оператори: “ВиК” ЕООД, гр. Благоевград, “ВиК - Йовковци” ООД, гр. В. Търново, “ВиК” ООД, гр. Габрово, “Кюстендилска вода” ЕООД, гр. Кюстендил, “ВиК” АД, гр. Ловеч, “ВиК” ООД, гр. Монтана, “ВиК услуги” ЕООД, гр. Пазарджик, “ВиК” ЕООД, гр. Плевен, “Водоснабдяване-Дунав” ЕООД, гр. Разград, “ВиК” ЕООД, гр. София, “ВиК” ООД, гр. Търговище, “ВиК” ЕООД, гр. Хасково, „Инфрастрой” ЕООД – гр. Брацигово, „ВиК“ ЕООД - гр. Батак, „ВиК“ ЕООД - гр. Белово, „ВиК“ ООД – гр. Димитровград, „ВиК” ООД – гр. Исперих, „Меден кладенец” ЕООД - гр. Кубрат,

„ВиК – П“ ЕООД - гр. Панагюрище, „ВКС“ ЕООД - гр. Пещера, „ВКТВ“ ЕООД – гр. Ракитово, “Бяла” ЕООД – гр. Севлиево, „ВиК Стамболово“ ЕООД, „ВиК-С“ ЕООД- гр. Стрелча, "ВКТВ" ЕООД – Велинград, „Аспарухов вал“– гр. Кнежа, „ВиК Кресна“ ЕООД, „ВиК“ ЕООД – гр. Берковица, „ВиК Бебреш“ ЕООД – гр. Ботевград, ВиК“ ЕООД - гр. Петрич, „ВиК Стенето“ ЕООД – гр. Троян, „УВЕКС“ЕООД – гр. Сандански, “ВиК Паничище” ЕООД, гр. Сапарева баня, “ВиК -Дупница” ЕООД, гр. Дупница.

Събраните данни бяха анализирани и обработени по начин, който да даде възможност да се определи индикативната финансова рамка, необходима за изпълнение на ДПГОВ 91/271/ЕИО и ДПВ 98/83/ЕО.

3.1. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДПГОВ

За определянето на индикативната финансова рамка за изпълнението на ДПГОВ са използвани инвестиционни нужди определени от РПИП и РГП. За агломерациите, за които има разработен РПИП са използвани както инвестиционните нужди за агломерации над 10 000 е.ж., които са в обхвата на формулярите за кандидатстване за европейско финансиране, така и за агломерации под 10 000 е.ж. извън обхвата на формуляра. За тези агломерации, за които няма разработен РПИП, са използвани определените инвестиции от РГП.

Таблицата по-долу представя необходимите инвестиции, определени от РПИП и РГП за изпълнение на изискванията на ДПГОВ.

Таблица 3: Необходими инвестиции определени от РПИП и РГП за изпълнение на изискванията на ДПГОВ

Агломерации	Товар, е.ж.	Изграждане/ доизграждане/ реконструкция на канализационна мрежа		Изграждане/ модернизация на ПСОВ		Общо	
		млрд. лв.	бр. агломерации	млрд. лв.	бр. агломерации	млрд. лв.	бр. агломерации
РПИП							
Между 2 000 и 10 000 е.ж.	461 727	1,72	110	0,32	70	2,04	113
Над 10 000 е.ж.	4 796 894	0,64	42	0,18	22	0,82	43
Общо	5 258 621	2,36	152	0,50	92	2,86	156
РГП							
Между 2 000 и 9 999 е.ж.	100 951	1,61	74	0,60	56	2,20	76
Над 10 000 е.ж.	1 354 033	1,07	17	0,24	12	1,31	18
Общо	1 454 984	2,68	91	0,84	68	3,52	94
Общо							
Между 2 000 и 10 000 е.ж.	562 678	3,33	184	0,91	126	4,24	189

Агломерации	Товар, е.ж.	Изграждане/ доизграждане/ реконструкция на канализационна мрежа		Изграждане/ модернизация на ПСОВ		Общо	
		млрд. лв.	бр. агломерации	млрд. лв.	бр. агломерации	млрд. лв.	бр. агломерации
Над 10 000 е.ж.	6 150 927	1,71	59	0,42	34	2,13	61
Общо	6 713 605	5,04	243	1,33	160	6,37	250

Забележка: следва да се има предвид, че Таблица 3 не отразява инвестициите, предвидени за изпълнение по така наречените „ранни проекти“, които са на стойност от 99 милиона лева. Следователно общата сума за изпълнение на изискванията на ДПГОВ е в размер на 6,47 млрд. лв.

**Важно е също да бъде отбелязано, че колоната „Общо бр. агломерации“ е по-малка от реалната сума на агломерациите за „Изграждане/ доизграждане/ реконструкция на канализационна мрежа“ и „Изграждане/ модернизация на ПСОВ“, поради случаите, в които в една агломерация са предвидени повече от една мярка за постигане на съответствие.*

Резултатите от изготвените РПИП показват, че за общо 156 агломерации са необходими инвестиции за постигане на съответствие с ДПГОВ, от които 43 са с над 10 000 е.ж., а 113 агломерации са с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж.

За изпълнение на изискванията на ДПГОВ за агломерациите с над 10 000 е.ж. са необходими общо 819 млн. лв., от които 642 млн. лв. за мерки, свързани с изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа (чл. 3 на ДПГОВ), а 177 млн. лв. за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ (чл. 5 на ДПГОВ).

Инвестициите, необходими за изпълнение на изискванията на ДПГОВ за агломерациите с големина между 2 000 и 10 000 е.ж. възлизат на малко над 2 млрд. лв., от които около 1,7 млрд. лв. са за мерки свързани с изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа (чл. 3 на ДПГОВ), а малко над 318 млн. лв. за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ (чл. 4 на ДПГОВ).

За тези агломерации, за които няма изготвени РПИП, е използвана информацията от инвестиционните програми на РГП. Обработената информация е разпределена по агломерации, които следва да изпълнят изискванията на ДПГОВ. В тази връзка, използваната информация от РГП обхваща общо 94 агломерации, за които има определени инвестиции, от които 18 са над 10 000 е.ж., а 76 са с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. За постигане на съответствие на агломерациите с над 10 000 е.ж. са необходими общо 1,3 млрд. лв., от които малко над 1 млрд. лв. са за мерки свързани с

изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа (чл. 3 на ДПГОВ), а 242 млн. лв. за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ (чл. 5 на ДПГОВ).

Инвестициите за агломерациите с големина между 2 000 и 10 000 е.ж. възлизат на малко над 2,2 млрд. лева, от които около 1,6 млрд. лв. са за мерки, свързани с изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа (чл. 3 на ДПГОВ), а малко над 595 млн. лева за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ (чл. 4 на ДПГОВ).

Както е представено в таблицата по-горе, средствата, необходими за постигане на съответствие с директивата, определени от РПИП и РГП възлизат на над 6,4 млрд. лв. Тези средства ще обхванат общо 250 агломерации, от които 61 са с големина над 10 000 е.ж. и 189 са с между 2 000 е.ж. и 10 000 е.ж. За постигане на съответствие на агломерациите с над 10 000 е.ж. са необходими общо 2,1 млрд. лв., от които 1,7 млрд. лв. са за мерки свързани с изграждане/доизграждане/реконструкция на канализационна мрежа (чл. 3 на ДПГОВ), а около 419 млн. лв. за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ (чл. 4 и чл. 5 на ДПГОВ).

Инвестициите за агломерациите с между 2 000 и 10 000 е.ж. възлизат на малко над 4,2 млрд. лв., от които около 3,3 млрд. лв. са за мерки, свързани с изграждане/ доизграждане/ реконструкция на канализационна мрежа, а малко над 913 млн. лв. са за изграждане на нови или модернизиране на вече изградени ПСОВ.

Индикативната финансова рамка по агломерации е представена в *Таблица П5* в Приложение II – Таблици.

3.2. ИНДИКАТИВНА ФИНАНСОВА РАМКА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ДПВ

За изготвяне на финансовата рамка за определяне на необходимите инвестиции за постигане на съответствие на ДПВ е използван детайлен анализ на **РПИП и РГП**. Въз основа на анализираната информация необходимите средства, разпределени в зависимост от инвестиционния източник са следните:

РПИП на 14 области, гр. София и ПИП на гр. Смолян (16 бр.) – **обща стойност 2,99 млрд. лв.**, разпределени по следния начин:

- За над 10 000 ж. – 813 млн. лв.
- Между 2 000 и 10 000 ж. – 604 млн. лв.

- Малки населени места - 50-2 000 ж. – 1,57 млрд. лв.

Необходимите инвестиции определени от **РГП са на обща стойност 4,3 млрд. лв.:**

- За над 10 000 ж. – 2,7 млрд. лв.
- Между 2 000 и 10 000 ж. – 995 млн. лв.
- Малки населени места - 50-2 000 ж. – 654 млн. лв.

Общо необходимите инвестиции **РПИП+РГП са на стойност 7,3 млрд. лв.:**

- За над 10 000 ж. – 3,5 млрд. лв.
- Между 2 000 и 10 000 ж. – 1,6 млрд. лв.
- Малки населени места - 50-2 000 ж. – 2,2 млрд. лв.

Детайлна информация по агломерации, източници на информация и сума е представена в *Таблица III* в Приложение II – Таблици.

4. ПРИОРИТИЗИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ

При разглеждане на необходимите инвестиции и тяхното приоритизиране продължава да се следва регионалният подход и възможностите за постигане на максимален резултат за цялата територия с изпълнение на интегрирани проекти.

За приоритизирането на агломерациите подлежащи на изпълнение на изискванията на ДПГОВ е разработена точкова методология, която дава индикативна приоритетност. По-прецизно приоритизиране следва да бъде извършено при подготовка на бъдещи РПИП.

Приоритизирането се базира на шест критерии, три от които са насочени към намаляване на въздействието върху околната среда (с тежест 55%), други два са насочени към максимално бързо постигане на съответствие с Директивата (с тежест 40%) и един, даващ предимство на агломерациите, които са в консолидирани територии (с тежест 5%). Критериите са:

Намаляване на въздействието върху околната среда

1. Кгол – критерият е насочен към намаляване на въздействието върху околната среда и приоритизира агломерациите спрямо големината на генерирания товар (е.ж.).
2. Кнт – критерият е насочен към намаляване на въздействието върху околната среда и приоритизира агломерациите спрямо големината на несъбрания товар (е.ж.), т.е. неотговарящи на изискванията на чл. 3 на ДПГОВ.

3. Клпсов – критерият е насочен към намаляване на въздействието върху околната среда и е насочен към тези агломерации, които имат канализационна мрежа, но нямат пречистване отговарящо на изискванията на чл. 4 или чл. 5 на ДПГОВ. Агломерациите без пречистване се приоритизират спрямо големината на събрания товар (е.ж.).

Максимално бързо изпълнение на изискванията на ДПГОВ

4. Кпсов в съответствие – критерият е насочен към максимално бързо постигане на съответствие с Директивата. Приоритизират се агломерациите, които отговарят на изискванията за необходимата степен на пречистване, но не отговарят на мярката за изградена канализационна мрежа.

5. Кпсов не в съответствие – критерият е насочен към максимално бързо постигане на съответствие с Директивата. Приоритизират се агломерациите, които са в съответствие с изискванията на изградена канализационната мрежа и са свързани с ПСОВ, която не отговаря на изискванията за необходимата степен на пречистване.

Приоритизация на агломерациите в консолидирани територии

6. Кконс – Критерият приоритизира агломерациите, които са в консолидирана територия.

Таблица 4: Критерии за приоритизация

Критерии	Цел	Описание		Точки
Кгол	Намаляване на въздействието върху околната среда	Приоритизиране на агломерациите, които не са в съответствие спрямо тяхната големина.	Над 10 000 е.ж.	10
			м/у 5 000 и 9 999 е.ж.	5
			м/у 3 000 и 4 999 е.ж.	2
			м/у 2 000 и 2 999 е.ж.	1
Кнт	Намаляване на въздействието върху околната среда	Приоритизиране на агломерациите спрямо големината на несъбрания товар.	Над 10 000 е.ж.	15
			м/у 5 000 и 9 999 е.ж.	10
			м/у 3 000 и 4 999 е.ж.	7
			м/у 2 000 и 2 999 е.ж.	4
Клпсов	Намаляване на въздействието върху околната среда	Приоритизиране на агломерациите без пречистване по големината на събрания товар.	Над 10 000 е.ж.	30
			м/у 5 000 и 9 999 е.ж.	25
			м/у 3 000 и 4 999 е.ж.	20
Кпсов в съответствие	Максимално бързо постигане на съответствие	Приоритизират се агломерациите, които отговарят на изискванията за необходимата степен на пречистване, но не отговарят на мярката за изградена канализационна мрежа.	Изискванията за пречистване са изпълнени, но изискванията за събран товар не са изпълнени	40

Критерии	Цел	Описание		Точки
Кпсов не в съответствие	Максимално бързо постигане на съответствие	Приоритизират се агломерациите, които са в съответствие с изискванията за изградена канализационната мрежа и са свързани с ПСОВ, която не отговаря на изискванията за необходимата степен на пречистване.	Изискванията за събран товар са изпълнени, но изискванията за пречистване не са изпълнени	40
Кконс	Приоритизиране на агломерации, които са в консолидирани територии	Приоритизират се агломерациите, които са в консолидирана територия.	Агломерации в консолидирани територии	5

По отношение на качеството на доставяната питейна вода, данните¹³ показват съответствие с изискванията в 98.7% от проведените анализи на подлежащите на мониторинг параметри. Въпреки сравнително доброто качество на питейната вода, в последните години в някои административни области на страната се регистрират отклонения по някои здравно значими химични показатели.

През 2019 г. и 2020 година се увеличи броят на населените места с режим на водоснабдяване, заради недостиг на вода, поради намалелите нива на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване, в резултат от продължително засушаване.

В съответните РГП и РПИП са взети под внимание недостига и влошеното качество на водата за питейно-битови нужди и са остойностени мерките за тяхното отстраняване.

В настоящия план приоритизирането на населените места, подлежащи на изпълнение на изискванията за постигането на съответствие с ДПВ, е направено на база брой на населението. С приоритет са населените места с над 10 000 ж., следвани от тези с големина от 5 000 до 10 000 ж. и от 2 000 до 5 000 жители.

4.1. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА КРИТЕРИИТЕ ЗА ПРИОРИТИЗАЦИЯ

Времевият хоризонт за изпълнение на изискванията на ДПГОВ за всички агломерации, подлежащи на изпълнение на изискванията на Директивата е до 2040 г., разделен на следните периоди: до 2023 г. (когато се очаква да са изпълнени "ранни проекти" и

¹³ Данни 2017 г.

инвестиционните проекти за всички агломерации, за които има изготвен РПИП); 2030 г., 2035 г. и 2040 г.

Обобщените резултати от прилагането на критериите за приоритизация са представени в таблицата по-долу. *Таблица 5: Обобщени резултати от прилагането на критериите за приоритизация*

Постигнато съответствие към	Брой агломерации	Индикативни инвестиции
2019 г.	64	
2023 г.	46	918 млн. лв. ¹⁴
2030 г.	51	1 935 млрд. лв.
2035 г.	61	1 494 млрд. лв.
2040 г.	107	2 125 млрд. лв.
Общо	329	6 472 млрд. лв.

В приоритизирането не участват агломерации, които са изпълнили изискванията на Директива 91/271ЕИО, които **към 2019 г.** са 64 (*Таблица П7* в Приложение II – Таблици).

Така наречените "ранни проекти" (общини: Банско, Асеновград, Пловдив, Приморско Тутракан, Елхово, Чирпан, Айтос, Варна, Видин, Враца, Раднево, Тервел, Шумен и Ямбол) ще бъдат завършени през периода 2020 - 2023 г. и не участват в приоритизирането. Също така, инвестиционните проекти за всички агломерации, за които има изготвен РПИП и са подготвени формуляри за кандидатстване за европейско финансиране със съответните приложения за агломерациите над 10 000 е.ж. в съответствие с Регламент № 1303/2013 г. и съответните актуални регламенти за прилагане, ще бъдат изпълнени и те ще постигнат съответствие до 2023 г. и не участват в приоритизирането (*Таблица П8* в Приложение II – Таблици). Общият брой на тези агломерации е 46. Предвидените инвестиции за тази група агломерации е 918 милиона лева.

Към 2030 г. се предвижда да бъдат изпълнени изискванията на Директивата в още 51 агломерации. В това число влизат всички агломерации с големина на товара над 10 000 е.ж. и между 2 000 и 10 000 е.ж., които оказват най-голямо въздействие върху околната среда и такива, които могат максимално бързо да изпълнят изискванията на Директивата

¹⁴ В сумата от 918 милиона лева са включени „ранните проекти“ на стойност от 99 милиона лева.

(Таблица П9 в Приложение II – Таблици). С няколко изключения, всички тези агломерации са в консолидирани територии. Индикативните инвестиции, необходими за постигане на изискваната на ДПГОВ за тези агломерации възлизат на 1,935 милиарда лева. Предвид наличието на неконсолидирани територии в рамките на приоритетните за финансиране, следва да се отбележи, че регионалният подход ще бъде приложен и с най-голям приоритет ще бъдат финансирани интервенции в консолидираните територии.

Към следващия период, т.е. до **2035 г.**, се предвижда още 61 агломерации да изпълнят изискванията на Директивата (Таблица П10 в Приложение II – Таблици). Индикативните инвестиции за тези агломерации възлизат на 1,494 милиарда лева. Генерираният товар във всяка една от тези агломерации е под 10 000 е.ж., като в този обхват, поради демографския срив, с приоритет са агломерациите с от 5 000 до 10 000 е.ж.

Към 2040 г. се предвижда да бъдат изпълнени изискванията на директивата за останалите 107 агломерации (Таблица П11 в Приложение II – Таблици), за които индикативните необходими инвестиции възлизат на 2,125 милиарда лева. Това са агломерации, генерирания товар на всяка от които е между 2 000 и 5 000 е.ж.

Важно е да се отбележи, че 35 агломерации са с генериран товар под 2 500 е.ж. С оглед на демографските прогнози е възможно генерираният товар на част от тези агломерации да падне под 2 000 е.ж., което означава, че няма да подлежат на изпълнение на изискванията на Директивата за пречистване, а именно по чл. 4 и чл. 5.

5. ПЛАНИРАНЕ НА ПУБЛИЧНИТЕ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА СЪОТВЕТСТВИЕ С ДИРЕКТИВА 91/271/ЕИО И ДПВ 98/83/ЕО

Планирането на публичните инвестиции е направено вземайки предвид индикативната финансова рамка, необходима за изпълнение на ДПГОВ 91/271/ЕИО и ДПВ 98/83/ЕО и резултатите от приоритизирането на инвестициите за изпълнение на ДПГОВ 91/271/ЕИО. Изготвеният Национален инвестиционен план включва и потенциални източници на финансиране за реализиране на планираните публични инвестиции.

5.1. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ

Както е показано на таблицата по-долу, общите инвестиции, необходими за постигане на съответствие с двете директиви възлизат на 13,7 млрд. лв. Необходимите инвестиции за постигане на съответствие с ДПГОВ възлизат на 6,4 млрд. лв., от които 2,1 млрд. лв. са

за агломерации с над 10 000 е.ж. и 4,2 млрд. лв. са за агломерации с между 2 000 и 10 000 е.ж. Необходимите средства за постигане на съответствие с ДПВ са оценени на 7,3 млрд. лв., от които 3,5 млрд. лв. са за населени места с население над 10 000 жители, 1,6 млрд. лв. са за населени места между 2 000 и 10 000 жители и 2,2 млрд. лв. за малки населени места (с между 50 и 2 000 жители).

Таблица 6: Необходими средства за постигане на съответствие с ДПГОВ и ДПВ (млрд. лв.)

Големина на агломерациите	Необходими средства за постигане на съответствие с ДПГОВ	Необходими средства за постигане на съответствие с ДПВ	Общо
над 10 000	2,13	3,50	5,63
2 000-10 000	4,24	1,60	5,84
50-2 000	0	2,23	2,23
Общо	6,37	7,33	13,70

5.2. ИЗТОЧНИЦИ НА ФИНАНСИРАНЕ

Възможните източници на финансиране са:

- ОПОС 2014-2020 г., Приоритетна ос 1: „Води“ За постигане на съответствие с Директива 91/271/ЕИО, Директива 98/83/ЕО, Директива 2013/51/ЕВРАТОМ и Директива 2000/60/ЕО ще се инвестира в:
 - Изграждане на ВиК инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 е.ж.;
 - 67,57 % (1 016 870 809,00 евро) от общата подкрепа от Съюза за оперативната програма са предвидени за инвестиции във ВиК инфраструктура, насочени към агломерации с над 10 000 е.ж. и доизграждане на системите за мониторинг на водите във връзка с изпълнение на изискванията на законодателството на ЕС в областта на околната среда и ефективно използване на водите и целите на Плана за опазване на водните ресурси на Европа до 2020 г. (Blueprint).
- Инвестиции, направени от ВиК Операторите със собствени средства (генерирани през цената на водата);
- Европейски средства за програмен период 2021-2027 г. - приема се, че европейските средства от оперативни програми, насочени за изграждане на ВиК инфраструктура през следващия програмен период ще бъдат сходни на настоящия програмен период, т. е. те ще бъдат в рамките на 2 милиарда лева;

- Други източници на финансиране - включват, но не се ограничават до:
 - Национално (държавно) финансиране
 - Заеми

Делът на държавното финансиране в отрасъла за периода 2007-2013 г. възлиза на около 10-12% от всички реализирани инвестиции и е свързан главно със задължителните изисквания за съфинансиране на безвъзмездното финансиране със средства от ЕС. За периода 2007-2013 г. капиталовите инвестиции в отрасъл ВиК се извършват почти изцяло от общините чрез безвъзмездни средства, осигурени по ОПОС, целеви капиталови субсидии от държавния бюджет (предимно през МРРБ), финансиране от Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС), както и по програми за безвъзмездна финансова помощ и други донорски програми (крайно ограничени по обхват и размер на средствата).

В предвид, че голяма част от ВиК операторите не са в добро финансово състояние, отпускането на заеми ще бъде все по-трудно. Липсата на активи, които да служат като обезпечение ще направи процеса по одобрение на заеми относително сложен. От друга страна, вземането на заеми означава допълнителни финансови разходи за ВиК операторите, което според сега действащата регулаторна рамка би имало отражение върху цената на предоставяните ВиК услуги.

Всичко това дава основание да се счита, че от другите източници, необходими за финансиране за постигане на съответствие, държавното финансиране е най-вероятната опция. Това се подсилва и от факта, че ВиК инфраструктурата в България е изправена пред необходимостта от спешна подмяна и реконструкция, а средствата по ОПОС са ограничени, както и вдигането на цените на ВиК операторите до нива, които да доближат или надхвърлят съществуващия праг на социална поносимост. В тази връзка са необходими действия от страна на държавата, които да водят до финансиране на недостига от средства. Някои от стъпките, които се направени в тази посока са :

- Разработване на проект на Закон за ВиК, с който се цели освен да се коригират съществуващите пропуски в сега действащата нормативна рамка, да се намери по-справедлив начин за компенсирание на разходите, които правят ВиК операторите.
- Създаването на държавна структура, която да бъде пряко ангажирана с координиране и управление на инвестиционните дейности и на дейностите по поддържане на ВиК инфраструктурата. Важно условие при създаване на подобна структура е спазването на правилата за държавна помощ. В тази връзка е създаден

„Български ВиК Холдинг“ ЕАД. Уставният капитал на дружеството е в размер на 1 000 000 лв., като министърът на регионалното развитие и благоустройството упражнява правата на държавата в дружеството като едноличен собственик. Една от целите на дружеството е извършване на належащи капиталови проекти по публичните ВиК активи.

Във връзка с инвестициите, които се очаква да се направят от ВиК операторите е изготвен модел въз основа на следните допускания:

- Основа за изчисление за период 2016-2030 г. са задължителните нива на инвестиции, които са залегнали в договорите между ВиК операторите (ВиКО) и Асоциациите по ВиК (АВиК);
- Въз основа на данните за задължителните инвестиции по договорите на ВиКО и АВиК са изчислени средни инвестиции по услуги, на жител, които са екстраполирани за изчисление на инвестициите за период 2031-2050 г.
- В направените изчисления за очаквани инвестиции за периода 2030-2050 г. са отчетени демографските промени на населението съгласно прогнозите на НСИ, I вариант (при хипотеза за конвергентност);
- Извършен е анализ на социалната поносимост на цените на ВиК услугите, както и влиянието на тяхната промяна върху размера на инвестициите. За целта на анализа е използван доклад на КЕВР, с който се определя социалната поносимост на цените за 2015 г. (базова година за изготвяне на бизнес плановете на ВиК операторите). Този доклад е базиран върху средния месечен доход на лице от домакинство за различните обособени територии, обслужвани от ВиК операторите и на практика не отчита доходите на така наречените „социално уязвими групи“. Реалността показва, че за тези групи, в голяма част от обслужваните от ВиК оператори обособени територии, законно определеният социален праг от 2.5% от средния месечен доход на домакинствата за сметката за ВиК услуги е достигнат и вероятно на определени места превишен. Такива разходи за ВиК не могат да се считат за поносими за тези социално слаби лица и семейства. Тази ситуация се отразява на социалната устойчивост на реформите във ВиК отрасъла и ако не бъде въведен механизъм, който да компенсира тези уязвими групи, по-нататъшните увеличения на цените ще бъдат трудни. Независимо от факта, че съществува възможност за значително вдигане на цените до прага на социална поносимост, такова не е използвано в изчисленията (виж Приложение III - Социална поносимост на цените по области).

Анализът на някои бизнес планове на ВиК оператори дава основание да се предположи, че в действителност размерът на инвестициите, които се очаква да бъде направен от ВиК операторите ще бъде по-голям от задължителното ниво на инвестиции, залегнало в договорите между ВиК операторите и АВиК. Независимо от този факт, при изготвянето на модела е предпочетен предпазливият подход, като по този начин реалните инвестиции, които биха били извършени от ВиК операторите са занижени.

Подробните изчисления по области и услуги (Модел за изчисление на инвестиции по ВиК оператори за период 2016-2050 г.), както и обобщена таблица за очакваните инвестиции по ВиК оператори са представени по-долу:

Таблица 7: Инвестиции по ВиК оператори и услуги за период 2016-2030 г.

Период 2016-2030	Услуга			
	Доставяне вода на потребителите, хил. лв.	Отвеждане на отпадъчни води, хил. лв.	Пречистване на отпадъчни води, хил. лв.	Общо, хил лв.
ВиК Бургас	33 117	15 729	5 255	54 101
ВиК Варна	31 198	16 548	10 689	58 435
ВиК Видин	5 750	750	326	6 826
ВиК Враца	11 640	974	886	13 500
ВиК Добрич	4 410	730	860	6 000
ВиК Кърджали	6 897	717	68	7 682
ВиК Перник	3 573	390	260	4 223
ВиК Пловдив	25 091	16 450	5 521	47 062
ВиК Русе	26 243	8 937	3 252	38 432
ВиК Силистра	3 169	761	64	3 994
ВиК Сливен	3 086	1 314	576	4 976
ВиК Ст.Загора	22 648	1 221	759	24 628
ВиК Шумен	6 735	1 344	1 190	9 269
ВиК Ямбол	4 476	868	365	5 708
ВиК Благоевград	11 993	6 941	4 864	23 797
ВиК Хасково	13 552	770	1 531	15 853
ВиК Дунав	6 189	203	393	6 785
ВиК Търговище	5 724	3 604	192	9 520
ВиК Йовковци	11 582	1 969	530	14 081
Софийска вода	329 031	160 801	45 464	535 296
ВиК Габрово	8 297	2 753	499	11 549
ВиК Кюстендил	4 945	840	215	6 000

Период 2016-2030	Услуга			
ВиК оператор	Доставяне вода на потребителите, хил. лв.	Отвеждане на отпадъчни води, хил. лв.	Пречистване на отпадъчни води, хил. лв.	Общо, хил лв.
ВиК Смолян	7 730	2 457	1 034	11 221
ВиК Ловеч	4 086	878	618	5 582
ВиК Монтана	6 850	75	75	7 000
ВиК София	12 295	1 125	768	14 188
ВиК Пазарджик	6 478	1 106	316	7 900
ВиК Плевен	8 549	734	293	9 576
Общо:	625 334	250 988	86 862	963 184

За период 2031-2050 г.:

Таблица 8: Инвестиции по ВиК оператори и услуги за период 2031-2050 г.

Период 2031-2050	Услуга			
ВиК оператор	Доставяне вода на потребителите хил. лв.	Отвеждане на отпадъчни води хил. лв.	Пречистване на отпадъчни води хил. лв.	Общо хил лв.
ВиК Бургас	40 341	19 182	6 408	65 931
ВиК Варна	39 224	20 805	13 439	73 468
ВиК Видин	5 511	717	322	6 550
ВиК Враца	12 484	1 047	950	14 482
ВиК Добрич	4 904	812	946	6 663
ВиК Кърджали	7 789	812	79	8 681
ВиК Перник	3 800	422	280	4 503
ВиК Пловдив	31 460	20 625	6 922	59 007
ВиК Русе	29 884	10 179	3 710	43 773
ВиК Силистра	3 379	796	69	4 244
ВиК Сливен	3 853	1 641	719	6 213
ВиК Ст.Загора	26 356	1 421	883	28 660
ВиК Шумен	7 474	1 518	1 327	10 319
ВиК Ямбол	5 067	986	419	6 472
ВиК Благоевград	13 781	8 038	5 681	27 499
ВиК Хасково	15 514	881	1 752	18 147
ВиК Дунав	6 773	226	440	7 439
ВиК Търговище	6 435	4 052	216	10 702
ВиК Йовковци	12 988	2 216	595	15 799
Софийска вода	453 315	221 502	62 683	737 500

Период 2031-2050	Услуга			
	Доставяне вода на потребителите хил. лв.	Отвеждане на отпадъчни води хил. лв.	Пречистване на отпадъчни води хил. лв.	Общо хил лв.
ВиК Габрово	8 473	2 835	512	11 821
ВиК Кюстендил	5 215	886	229	6 329
ВиК Смолян	7 495	2 382	1 002	10 880
ВиК Ловеч	4 452	963	666	6 081
ВиК Монтана	7 596	83	83	7 762
ВиК София	14 230	1 306	897	16 432
ВиК Пазарджик	7 424	1 268	362	9 054
ВиК Плевен	9 238	804	316	10 357
Общо:	794 456	328 406	111 907	1 234 769

Важно е да бъде отбелязано, че тези инвестиции не могат да бъдат категоризирани пряко като инвестиции за постигане на съответствие по директиви ДПГОВ 91/271/ЕИО и ДПВ 98/83/ЕО. Това се дължи основно на факта, че в договорите между ВиКО и АВиК няма детайлна информация за характера на очакваните инвестиции. От друга страна, от реализацията на тези инвестиции съществено се влияят сумите, които трябва да изразходват ВиК операторите за постигане и запазване на съответствие по ДПГОВ и ДПВ. Не на последно място, в годините след 2030 г., при подновяването на договорите между ВиК операторите и АВиК, Приложение IX от договора между тях, касаещо задължителните инвестиции, може да бъде променено и детайлизирано във връзка с постигане на съответствие на ДПГОВ и ДПВ.

5.3. ИЗГОТВЯНЕ НА НАЦИОНАЛЕН ИНВЕСТИЦИОНЕН ПЛАН

Както бе отбелязано по-рано в документа, всички ранни проекти, за които има осигурено финансиране от ОПОС 2014-2020 г. се очаква да бъдат завършени през 2020 г. Паралелно с тях в периода 2016-2020 г. се очакват минимални инвестиции в размер на 338 млн. лв. (221 млн. лв. за услугата доставяне на питейна вода и 117 млн. лв. за услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчни води) да бъдат извършени от ВиК оператори, като необходимите приходи за тях идват от цената на предоставяните ВиК услуги. Тези инвестиции се конкретизират ежегодно между ВиК операторите и АВиК и въпреки, че нямат пряко планирани мерки за постигане на съответствие, непряко имат

важно влияние за поддържане или постигане на съответствие в съответните агломерации.

След ранните проекти предстои финансирането на всички проекти с изготвени РПИП и с големина над 10 000 е.ж. Очаква се те да бъдат завършени до 2023 г., като тяхната обща стойност е в размер на 1,6 млрд. лв. За тях са подготвени формуляри за европейско финансиране и са предвидени средства по ОПОС 2014-2020 г.

Във връзка с горното, в отделно приложение на документа (Приложение V) са представени обобщени данни за реално извършени или в процес на изпълнение инвестиции за периода 2014-2021 г.

За периода 2021-2023 г., допълнително се очакват минимални инвестиции от ВиК операторите в размер на 200 млн. лв. (131 млн.лв. доставяне на питейна вода и 69 млн. лв. за услугите по отвеждане и пречистване на отпадъчни води). Част от тези средства могат да бъдат използвани за съфинансиране на проектите по ОПОС 2014-2020 г., въпреки че тяхната основна роля е поддържането на ВиК мрежите и съоръженията в добро експлоатационно състояние.

Националният инвестиционен план за останалите агломерации следва да отчита резултатите от приложените критерии за приоритизация.

По отношение на ДГПОВ, агломерациите с над 40 точки (51 агломерации), са предвидени за изпълнение в периода до 2030 г. Агломерациите с точки между 21 и 39 (61 агломерации), са предвидени за изпълнение в периода до 2035 г., а останалите агломерации (107) са предвидени за изпълнение до 2040 г.

По отношение на ДПВ, агломерациите с население над 10 000 жители, са предвидени за изпълнение в периода до 2030 г. В периода до 2035 г., са предвидени за изпълнение агломерациите с население с между 2 000 и 10 000 жители, а агломерациите с население с между 50 и 2 000 жители, са предвидени за изпълнение до 2040 г. Таблицата по-долу представя инвестиционния план с потенциални източници на финансиране.

Таблица 9: Национален инвестиционен план

Очаквана година за изпълнение на изискванията на Директивата	Отвеждани и пречистване на отпадъчна вода (ДПГОВ)		Доставяне на вода (ДПВ)		Общо	Инвестиции на ВиК операторите със собствени средства	ОПОС 2021-2027	Други източници на финансиране	Общо
	млрд. лв.	Коментар	млрд. лв.	Коментар					
2023	918	ОПОС 2014-2020	813	ОПОС 2014-2020	1,731		1,731	0	1,731
2030	1,935	Над 40 т.	2,684	Над 10 000	4,619	0,420	2,000	2,199	4,619
2035	1,494	м/у 21 и 39 т.	1,599	2 000-10 000	3,093	0,620		2,473	3,093
2040	2,125	под 21 т.	2,228	50-2 000	4,353	0,610		3,743	4,353
Общо	6,472		7,324		13,796	1,650	3,731	8,415	13,796

В периода до 2030 г., съгласно направеното приоритизиране на агломерациите се очаква да се инвестират 4,619 млрд. лв. за изпълнение изискванията на двете директиви:

- Инвестиции за изпълнение на изискванията на ДПГОВ (изграждане на канализация, ПСОВ и подобряване на пречистването на отпадъчни води) за агломерации, които са получили над 40 т. при прилагането на критериите за приоритизиране. Очакваната сума е в размер на 1,935 млрд. лв.
- Инвестиции за съответствие с ДПВ. Това са населени места с население над 10 000 жители. Очакваната сума е в размер на 2,684 млрд. лв.

Един от основните източници на финансиране за период до 2030 г. са средствата от новия програмен период на ОПОС 2021-2027, който се очаква да бъде в размер на 2 млрд. лв. Останалите източници на финансиране са разделени между инвестициите, които се очаква да направят ВиК операторите през цената на предоставяните услуги в размер на 420 млн. лв., както и друго финансиране в размер на 2,199 млрд. лв.

За период 2031-2035 г. се предвижда да бъдат изпълнени изискванията на ДПГОВ агломерациите, които при приоритизирането са получили между 21 и 39 точки. Изчисленията показват, че за тях ще са необходими 1,494 млрд. лв.

По отношение на постигането на съответствие с ДПВ, в периода 2031-2035 г., основен фокус е поставен на тези населени места с население между 2 000 и 10 000 жители. За тях ще бъдат необходими 1,599 млрд. лв.

Общата сума необходима за инвестиции за този период е в размер на 3,093 млрд. лв., като основните източници са собствените средства на ВиК операторите (620 млн. лв.) и други източници на финансиране (2,473 млрд. лв.).

Последният разгледан период в националния инвестиционен план обхваща периода 2036-2040 г. В този период е предвидено постигане на съответствие на малки агломерации:

- За постигане на съответствие на ДПГОВ – тези агломерации, които съгласно направеното приоритизиране са получили под 21 т.
- За постигане на съответствие с ДПВ – населени места с население между 50 и 2 000 жители.

Характерно за този период е, че въпреки малката големина, поради големият брой на тези агломерации, сумата необходима за постигане на съответствие е значителна – 4,353 млрд. лв., разпределена между отвеждане и пречистване и доставяне на вода съответно: 2,125 млрд. лв. и 2,228 млрд. лв. Предвидените източници на финансиране са собствени средства на ВиК операторите в размер на 610 млн. лв. и по-голямата част – 3,743 млрд. лв. от други източници на финансиране.

Важно е да се има предвид, че Националният инвестиционен план следва да се ревизира периодично, особено в края на 2023 г., когато се отчете изпълнението на проектите, финансирани от ОПОС 2014-2020, изградеността на инфраструктурата и постигнатото съответствие към тогавашна дата.

6. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ

Националният инвестиционен план цели да покаже необходимите средства за изпълнение изискванията на ДПГОВ и ДПВ. Сумата за възстановяване на водопроводната и канализационна мрежа, в зависимост от тяхната възраст е значително по-голяма. През последните 30 години, направените инвестиции във водопроводната и канализационна мрежа са значително ниски. Средната възраст на водопроводната и канализационна мрежа в Република България е над 40 години. В много агломерации тази възраст често е по-голяма, като за определени активи надхвърля 60 години. Очевидно е,

че тези мрежи се нуждаят от постоянно обновяване и подмяна. При водопроводната мрежа, тъй като по-голямата част от довеждащите водопроводи и разпределителната система са тръби от азбестоцимент, техният полезен живот е към края си. Направените анализи въз основа на докладите за преоценка на публичните активи, показват че най-много средства за възстановяване на публични активи към 2019 г. се концентрират в активи с възраст между 41-60 г. и такива с възраст между 21 и 30 г., следвани от групата на активите с възраст между 31-40 г. В Таблица 10 са посочени необходимите средства за обновяване на публичните активи съобразно тяхната възраст:

Таблица 10: Необходими средства за обновяване на публичните активи съобразно тяхната възраст

Възраст на активите	Необходими средства, лева
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г., възраст до 20 г. (2000-2019 г.)	2 138 409 621
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г., възраст между 21 и 30 г. (1990-1999 г.)	4 432 421 307
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г., възраст между 31 и 40 г. (1980-1989 г.)	3 798 551 210
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г., възраст между 41 и 60 г. (1960-1979 г.)	6 956 487 111
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г., възраст над 60 г. (-1959 г.)	2 193 955 485
Необходими средства за възстановяване на активите към 2019 г. активи, за които липсва година на въвеждане в експлоатация	372 663 822
Общо:	19 892 488 556

Нагледно тяхното процентно разпределение е представено на фигура 1:

Фигура 1: Необходими средства за възстановяване на публичните активи към 2019 г., по възраст на активите

Най-голям е делът на активите свързани с водоснабдяване, следван от активи за канализация, измервателна апаратура и електрически съоръжения и машини.

Фигура 2: Необходими средства за възстановяване на публичните активи към 2019 г., по категории услуги

Редовното възстановяване на активите ще доведе до постигането на една от поставените цели в Стратегията за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България, а именно устойчивост.

6.1. ПОДХОД ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ИНВЕСТИЦИИТЕ, НЕОБХОДИМИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ

Въз основа на анализ на възможностите за определяне на инвестициите, необходими за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове, най-подходящ е подход, базиран на информация, събрана във връзка с преценка на публичните активи. Тази информация е събрана в изпълнение на проект „Подпомагане регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК“, финансиран със средства по ОПОС 2014-2020 г. Предимствата на подхода са свързани със следните предпоставки:

- Преценката на активите обхваща максимално голям брой от публичните активи, които са записани в Приложение 1 към „Договор за стопанисване, поддържане и експлоатация на ВиК системите и съоръженията и предоставяне на водоснабдителни и канализационни услуги за съответната обособена територия“. Балансовите стойности са актуализирани към 31 декември 2017 г. доколкото такава счетоводна информация е предоставена;
- Оценката се базира на „Инструкции за оценка на публични ВиК активи“ („Инструкциите“) изготвени по Споразумение за консултантски услуги със Световна банка, в рамките на проект „Подкрепа на реформата в отрасъл ВиК“ № DIR-5111328-1-170 C001/20.06.2012 г., което гарантира надеждно изчислени данни за целите на подхода;
- Относително нематериални отклонения при липсваща информация за балансова и възстановителна стойност на публичните активи.

Избраният подход се основава на използването на вече изчислени величини за всяка обособена територия:

- Възстановителна, справедлива стойност на активите публична държавна и публична общинска собственост. Стандартът на стойността е “справедлива стойност” по смисъла на Международните стандарти за финансова отчетност;
- Амортизируемата възстановителна стойност;

- Балансова стойност на активите публична държавна и публична общинска собственост към 31.12.2017 г.

При определяне на инвестициите, необходими за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове, се използват вече изчислената **възстановителна стойност на публичните активи, като от нея изваждат амортизируемата възстановителна стойност.** Полученият резултат представлява търсената стойност на инвестицията, която е необходима за обновяване на съответния публичен актив. В случаите, когато в използваната информация липсва изчислена амортизируема възстановителна стойност, за определяне на инвестицията за обновяване е използвана разликата между изчислената **възстановителна стойност и балансовата стойност на съответния публичен актив.**

Така получените стойности дават точна информация за сумата на необходимите инвестиции за обновяване на публичните активи към 31.12.2017 г. За определяне на инвестициите за обновяване за следващите периоди (към 31.12.2018 г. и към 31.12.2019 г.) са изчислени годишните амортизационни норми и съответно добавени към вече изчислената сума на необходимите инвестиции към 31.12.2017 г.

За целите на подхода са обработени индивидуалните доклади за обособените територии на следните ВиК оператори: „Водоснабдяване и канализация” ЕАД, гр. Бургас, „Водоснабдяване и канализация – Варна” ООД, гр. Варна, „Водоснабдяване и канализация - Видин” ЕООД, гр. Видин, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Враца, „Водоснабдяване и канализация Добрич” АД, гр. Добрич, „В и К” ООД, гр. Кърджали, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Перник, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Пловдив, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Русе, „Водоснабдяване и канализация” ООД, гр. Силистра, „Водоснабдяване и канализация – Сливен“ ООД, гр. Сливен, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Стара Загора, „Водоснабдяване и канализация - Шумен“ ООД, гр. Шумен, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Ямбол, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Смолян, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Хасково, „Водоснабдяване и канализация Йовковци“ ООД гр. Велико Търново, „ВИК“ ООД гр. Габрово, „ВИК“ ООД гр. Димитровград, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД гр. София, „Водоснабдяване и канализация” ЕООД, гр. Плевен, „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Исперих, „Кюстендилска вода“ ЕООД гр. Кюстендил, „В и К“ АД гр. Ловеч, „Водоснабдяване и

канализация“ ООД гр. Монтана, „Водоснабдяване - Дунав“ ЕООД гр. Разград, „Водоснабдяване и канализация“ ООД гр. Търговище, „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД, гр. Благоевград, „Водоснабдяване и канализационни услуги“ ЕООД гр. Пазарджик, „В и К - Свищов“ ЕАД гр. Свищов, „Бяла“ ЕООД гр. Севлиево, „Аспарухов вал“ ЕООД гр. Кнежа, „В и К - Бебреш“ ЕООД гр. Ботевград, „Стамболово“ ЕООД с. Стамболово, „В и К“ ЕООД, гр. Петрич, „В и К - Дупница“ ЕООД гр. Дупница, „В и К - С“ ЕООД гр. Стрелча, „В и К -П“ ЕООД гр. Панагюрище, „Меден кладенец“ ЕООД гр. Кубрат.

Изработени са индивидуални бази данни за всеки ВиК оператор. Въз основа на индивидуалните е създадена обобщена база данни, като информацията е окрупнена по административни области. В калкулациите е използвана информация за 148 779 публично държавни и общински активи.

При бъдеща актуализация на Националния инвестиционен план следва да се включат и публичните активи на останалите общински ВиК оператори, включително „Софийска вода“ АД, за които към момента на изготвяне на плана няма налична информация за направата на анализи и оценка на необходимите средства за тяхното обновяване.

6.2. НЕОБХОДИМИ ИНВЕСТИЦИИ ЗА ОБНОВЯВАНЕ НА СЪЩЕСТВУВАЩАТА ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ВОДОСНАБДЯВАНЕ, ОТВЕЖДАНЕ И ПРЕЧИСТВАНЕ НА ОТПАДЪЧНИ ВОДИ, В ЗАВИСИМОСТ ОТ ТЯХНАТА ВЪЗРАСТ И АМОРТИЗАЦИОННИ ПЛАНОВЕ

Въз основа на описания по-горе подход, направените изчисления показват, че за обновяване на ВиК инфраструктурата към 31.12.2019 г. ще бъдат необходими 19,893 млрд.лева. Представянето на резултатите за необходимите инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове към 31.12.2017 г., 31.12.2018 г. и 31.12.2019 г., разделено по категории активи е дадено в таблицата по-долу:

Таблица 11: Необходими инвестиции за обновяване на публичните активи по години, лв.

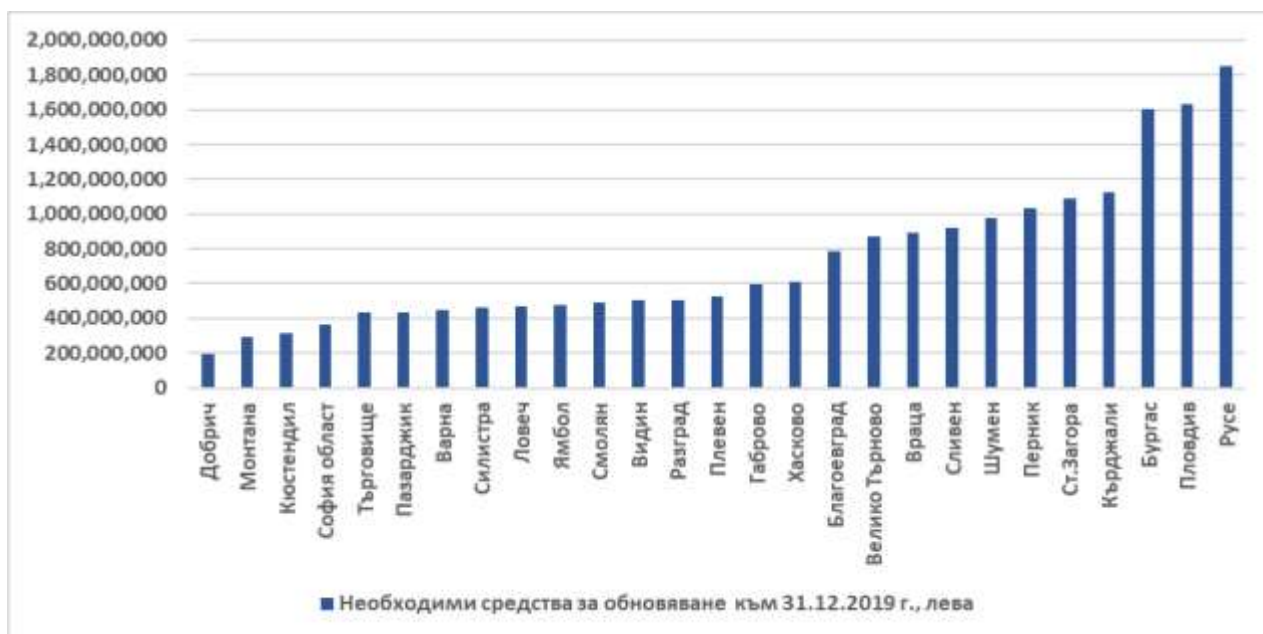
Категория активи	Група активи	Необходими средства за обновяване към 31.12.2017 г.	Необходими средства за обновяване към 31.12.2018 г.	Необходими средства за обновяване към 31.12.2019 г.	
Водоснабдяване	A2 ПСПВ	3 340 672	3 386 541	3 432 410	
	A6 Помп.агрег.	517 116	633 276	749 437	
	A1.1 Каптаж	27 981 084	28 655 498	29 329 912	
	A3 Водопроводна мрежа	12 135 587 646	12 424 248 539	12 712 909 432	
	A1.2 Речно водохващане	3 153 544	3 330 818	3 508 092	
	A1.3 Шахтов кладенец	24 801 757	25 323 091	25 844 424	
	A2 ПСПВ/съоръжения за дезинфекция	165 758 898	168 696 989	171 635 079	
	A4.1 Вкопан напорен водоем	677 643 890	689 572 071	701 500 253	
	A4.2 Кула водоем	16 610 460	16 981 474	17 352 489	
	A5.1 Въздушно преминаване на водопровод по мост	4 444 552	4 507 123	4 569 694	
	A5.2 Сондаж за водопровод	81 017 864	83 223 476	85 429 089	
	A6 Помпен агрегат (водоснабдяване и канализация)	41 545 781	45 772 794	49 999 808	
	Електрически съоръжения и машини	C1 Електрически съоръжения ²	72 635 174	75 942 747	79 250 320
		C2 Машини и специализирано оборудване	15 089 808	16 239 964	17 390 119
Измервателна апаратура, автоматизация и друго налично оборудване	D Измервателна апаратура, автоматизация и друго налично оборудване	1 838 232	2 189 698	2 541 165	
Канализация	B1 Канализационна мрежа	4 399 614 403	4 533 599 436	4 667 584 470	
	B2 Дъждопреливници	215 935	222 742	229 549	
	B3.2 Дюкер ²	20 821 888	21 277 613	21 733 337	
	B3.1 Преминаване през река по мост	95 907	95 907	95 907	
	B3.3 Сондаж за канализация	588 384	602 289	616 193	
	B4 ПСОВ	592 546 936	613 891 479	635 236 022	
	C1 Електрически съоръжения ²	3 602	3 815	4 027	
Недвижими имоти	E1 Земя	16 230 418	16 230 418	16 230 418	
	E2 Сгради	132 157 811	136 385 188	140 612 564	
	E3 Инфраструктурни съоръжения (Язовирни стени и други)	490 294 973	497 499 659	504 704 346	
Общо:		18 924 536 737	19 408 512 647	19 892 488 556	

Най-голям дял на необходимите инвестиции към 31.12.2019 г. е на публичните активи от категорията „Водоснабдяване“ – 13,806 млрд. лева, като най-голяма е сумата, която

трябва да се инвестира във водопроводната мрежа – 12,713 млрд. лева. На второ място по необходими инвестиции се нареждат публичните активи от категорията „Канализация“ – 5,325 млрд. лева. С най-висок дял е канализационната мрежа – 4,668 млрд. лева. Следват публичните активи от категориите „Недвижими имоти“ – 0,662 млрд. лева, „Електрически машини и съоръжения“ – 0,097 млрд. лева и „Измервателна апаратура, автоматизация и друго налично оборудване“ на стойност 0,025 млрд. лева.

Необходимите инвестиции за обновяване на съществуващата инфраструктура за водоснабдяване, отвеждане и пречистване на отпадъчни води, в зависимост от тяхната възраст и амортизационни планове към 31.12.2019 г, разпределени по административни области е представено във фигурата по-долу:

Фигура 3: Разпределение на необходимите инвестиции към 31.12.2019 г. по административни области

Видно от обработените данни няколко са административните области, за които необходимите инвестиции за обновяване на публичните активи надхвърлят 1 милиард лева: областите Русе, Пловдив, Бургас, Кърджали, Стара Загора и Перник. Фактори, които оказват влияние върху размера на сумите са възрастта на публичните активи, тяхната възстановителна стойност и брой. С най-ниски стойности на необходимите инвестиции са административните области Добрич, Монтана, Кюстендил, София област.

Подробна информация по административни области е представена в Приложение III - Модел за изчисление на инвестиции по ВиК оператори за период 2016-2050 г.

